

ΚΕΙΜΕΝΟ : ΘΕΟΦΙΛΟΣ Δ. ΜΠΑΣΓΙΟΥΡΑΚΗΣ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ : ΑΝΝΑ Α. ΚΑΛΑΪΤΖΗ, ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ

ΛΙΜΝΗ - ΝΟΜΟΣ ΕΥΒΟΙΑΣ

Λίμνη Ευβοίας

ΦΩΤ. Γ. ΦΑΦΟΥΗΣ

πάρχουν κάποιοι τόποι - όπως άλλωστε και άνθρωποι - , προικισμένοι με τέτοια χάρη και γοητεία, που με την πρώτη ματιά τους συμπαθεί έντονα κανείς, σχεδόν τους ερωτεύεται. Κάπως έτσι αισθάνομαι, καθώς κατηφορίζω προς τη Λίμνη Ευβοίας. Την ίδια έλξη, την ίδια οικειότητα, όπως τότε που πρωταντίκρισα τη μικρή ναυτική πολιτεία, είκοσι σχεδόν χρόνια πριν. Ήταν και εξακολουθεί να είναι - η ίδια εκείνη όμορφη εικόνα, με την γλυκύτατη αγκαλιά του κόλπου, τη μεγάλη και ωραία παραλία και τις κυματιστές κεραιοσκεπές των Λιμνιώτικων σπιτιών, που χαμηλώνουν

απαλά από τους λοφίσκους προς τη θάλασσα.

Επιστρέφω λοιπόν στη **Λίμνη Ευβοίας** - το αρχαίο "**Ελύμνιον**" - μετά από μια ανεξήγητα μεγάλη απουσία. Τη φορά όμως αυτή όχι σαν περαιοτικός ταξιδευτής - που ήθελε απλά να ξεαποστάσει από τη μεγάλη εκείνη διάσχιση της Εύβοιας- αλλά σαν υπομονετικός ανιχνευτής της φύσης, της ιστορίας, της παράδοσης και του πολιτισμού αυτού του τόπου. Ενός πολιτισμού που για πρώτη φορά με άγγιξε στα τέλη Οκτώβρη του 1998, με το πρωτότυπο και ωραίο βιβλίο "**ΛΑΪΚΕΣ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΕΣ ΤΗΣ ΕΥΒΟΙΑΣ**", που είχε την ευγένεια να μου αποστειλεί ο δημιουργός του **Γιάννης Φαφούτης**, διακεκριμένος φωτογράφος και λαογράφος της ιδιαίτερης πατρίδας του, της Λίμνης. Άργησε πολύ, πάνω από τέσσερα χρόνια, να πραγματοποιηθεί η συνάντησή μας με το Γιάννη. Έστω και καθυστερημένα όμως, η συνάντηση αυτή αποτέλεσε το έναυσμα για μια πληρέστερη γνωριμία με τη Λίμνη, το φυσικό της περιβάλλον, την πορεία της στο χρόνο και τους σημαντικούς ανθρώπους της. Έτσι όπως πρέπει να είναι η προσέγγιση κάθε τόπου στην Ελλάδα.

ΤΟ ΑΓΝΩΣΤΟ ΣΤΟΥΣ ΠΟΛΟΥΣ ΑΡΧΑΙΟ "ΕΛΥΜΝΙΟΝ"

Έχω την τύχη να κρατάω στα χέρια μου το βιβλίο του **Νικολάου Κ. Μπελλάρα**, "**Το Ελύμνιον**". Καθώς περνούν από τα μάτια μου οι σελίδες, βλέπω να ανασυντίθεται όλη η μακραίωνη ιστορική διαδρομή αυτού του τόπου, από την αρχαιότητα έως σήμερα. Το ύφος του έργου είναι λόγιο, όπως άλλωστε αρμόζει στον συγγραφέα που γεννήθηκε στα 1870 και διακόνησε τη νομική επιστήμη σ' όλη τη ζωή του. Δεν παύει όμως να είναι γλαφυρό, κομψό και ευχάριστο.

Ο **Δημήτρης Αποστόλου "Ελύμνιος"**, ιστοριοδίφης, συγγραφέας και επιμελητής του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου Λίμνης, γράφει για τον Ν. Μπελλάρα, ότι "*με τη θαυμαστή αυτή ερευνητική του προσπάθεια καθιερώθηκε, όχι μόνον σαν ο επίσημος ιστορικός του Ελύμνιου αλλά και σαν ένας καταξιωμένος ιστορικός της Εύβοιας γενικότερα ... , το δε βιβλίο του για τη Λίμνη είναι ένα βιβλίο που όλοι οι ιστορικοί, μελετητές, ιστοριογράφοι και λαογράφοι δεν σταματάνε στις έρευνές τους να παραπέμπουν*".

Αρχίζοντας τη συνοπτική μας αναφορά στην

ιστορία του τόπου κρίνουμε σκόπιμο να επισημάνουμε, ότι το σημερινό όνομα **Λίμνη** είναι γραμματική παραλλαγή της αρχαίας ονομασίας "**Ελύμνιον**" (ΕΛΥΜΝΙΟΝ - ΛΥΜΝΙ - ΛΙΜΝΗ).

Και ενώ πολλοί ταυτίζουν το Ελύμνιον με τις αρχαίες Αιγές, στην πραγματικότητα πρόκειται για δύο διαφορετικές πόλεις.

Κατά τον Μπελλάρα, "*και οι δύο πόλεις υπήρξαν ακμάζουσα κατά την αρχαιότητα, πιθανόν κατά τον πρώτο ίσως οικισμόν της νήσου Ευβοίας, διότι μυθολογείται ότι εν Ελυμνίω ετελέσθησαν οι γάμοι του Διός μετά της Ήρας, εξ ου και "Νυμφικόν" αποκαλούν το Ελύμνιον οι παλαιοί και ναός του Δία και της Ήρας υπήρχεν εν αυτώ*".

Η θέση βέβαια του Ελυμνίου εκείτο εκεί όπου σήμερα βρίσκεται η Λίμνη. Όσον αφορά την ακριβή θέση της πόλης των Αιγών και το εκεί ιερό του Ποσειδώνος, ο Μπελλάρας τα τοποθετεί στο σημείο όπου βρίσκεται σήμερα η Μονή του **Αγίου Νικολάου Γαλατάκη**, στο οροπέδιο δηλαδή των βορειοδυτικών υπωρειών του όρους **Κανδηλίου** (του αρχαίου **Μάκιστου**). "*Κρατεί παλαιά, από γενεάς εις γενεάν παράδοσις, ότι ο ναός του Αγίου Νικολάου Γαλατάκη, κείται επί των ερειπίων*

Ο κάθετος κεντρικός δρόμος που διασχίζει τη Λίμνη και καταλήγει στην προκυμαία. Η κυριαρχία της νεοκλασικής αρχιτεκτονικής είναι εμφανέστατη

αρχαιότερου ναού του Ποσειδώνος. Το μεν διότι οι ναοί του θαλάσσιου τούτου δαίμονος, εκτίζοντο εις τα απότομα και τα απόκρημνα των επικινδύνων δια τους ναυτιλλομένους παραλιών, ως είναι η κινδυνώδης παραλία του Κανδηλίου, το δε διότι οι τέσσερις παμπάλαιοι ογκώδεις κίονες του κυρίως ναού του Αγίου Νικολάου εφ' ων στηρίζεται ο θόλος του ναού υπομιμνήσκουσιν εις ημάς ασφαλώς, ότι υπήρχεν εκεί ναός του θεού των ναυτιλλομένων, όπερ περιστατικόν προσεπιμαρτυρείται και υπό του Ομήρου εν Ηλιάδι και τη Οδυσσεΐα”.

Εύλογη βέβαια είναι η απορία μας, γιατί δεν υπάρχουν στην γύρω περιοχή κάποια ευρήματα, που να συνηγορούν στην ύπαρξη της αρχαίας πόλης την Αιγών. Την απάντηση την δίνει ο ίδιος ο Μπελλάρας, ο οποίος αναφέρεται στην εύρεση “άνωθεν της μονής Γαλατάκη, θησαυρού εξ αργυρών Ευβοϊκών νομισμάτων, αναγομένων εις εποχήν προ του 426 π Χ”.

Για να τεκμηριώσει δε την ύπαρξη του αρχαίου Ελυμνίου στην θέση της σημερινής Λίμνης, ο συγγραφέας αναφέρεται - εκτός από τα κείμενα των αρχαίων ιστορικών - και στην εύρεση θησαυρού Μακεδονικών νομισμάτων του Αλεξάνδρου και Φιλίππου, στην εύρεση χρυσής πόρπης γυναικός, καθώς και στην ανακάλυψη πολλών ερειπίων μεγαλοπρεπών οικιών, που έχουν δει το φως μετά από εργασίες ανασκαφής για θεμελίωση οικιών.

Το Ελύμνιον όμως δεν περιορίσθηκε μόνον στα στενά του σύνορα αλλά επεκτάθηκε και έξω από αυτά, ακολουθώντας το παράδειγμα της Χαλκίδας, της Ερέτριας και της Κύμης, που είχαν ιδρύσει πληθώρα αποικιών στον ευρύτερο χώρο της Μεσογείου. Έτσι γύρω στα 750 π. Χ. το Ελύμνιον ιδρύει τη δική του αποικία, τις **Κλεωνές**, στη χερσόνησο του Άθω της Χαλκιδικής.

Στα Ελληνιστικά χρόνια αποτελεί Δήμο της θαλασσοκράτειρας Ιστιαίας.

Στην περίοδο αυτή ανάγεται και το άγαλμα κορμού νέου, που ανευρέθηκε το 1856 από ανασκαφή Λιμνιωτών στο χώρο των "Ρωμαϊκών Λουτρών" και εκτίθεται στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Χαλκίδας.

Στα χρόνια του Βυζαντίου, όπως μας αναφέρει ο Μπελλάρας, "το Βυζαντινόν Ελύμνιον ευημερεί όσον ουδέποτε ίσως άλλοτε, μέχρι τέλους του Θ' μ.Χ. αιώνας. Διανύει μιαν περίοδον ακμής, ευτυχίας, ησυχίας και προόδου. Είναι το επίγειον και το κέντρον εμπορικής εκμεταλλεύσεως και κινήσεως πολλών πέριξ αυτού χωρίων. Οι κάτοικοι καταγίνονται εις

διάφορα προϊόντα. Η ευτυχία εν τούτοις ουδέποτε υπήρξε διαρκής εν τω κόσμω τούτω. "Φθονερόν το θείον", είπαν οι παλαιοί και οι θεοί φαίνεται ότι εφθόνησαν το Ελύμνιον".

Από τα τέλη λοιπόν του Θ' έως τις αρχές του Γ' αιώνα (889-904 μ. Χ.) Αλτζερίνοι κουρσάροι με αλλεπάλληλες επιδρομές καταστρέφουν ολοκληρωτικά σχεδόν την πόλη. Το ακμαίο βυζαντινό παραλιακό Ελύμνιο ερημώνεται και οι κάτοικοι καταφεύγουν στην ενδοχώρα σε αφανή και οχυρά σημεία, όπου χτίζουν για την άμυνά τους τα "Καστριά".

Στα χρόνια της Φραγκοκρατίας - μετά την

Πλατεία των Ηρώων με τους επιβλητικούς φοίνικες και τις προτομές των ιστορικών προσωπικοτήτων της Λίμνης.

την καλλιέργειαν της ελαίας και ελάχιστα της αμπέλου, κυρίως όμως ασχολούνται εις την θαλάσσιαν εμπορίαν. Μεταχειρίζονται την ξυλείαν των πέριξ πυκνών δασών και ναυπηγούν επιτοπίως πλοίαρια άτινα τελειοποιούν και τους δίδουν την δύναμιν ν' αντέχουν εις τους κλύδωνας και της ανοιχτής θαλάσσης, ώστε ακινδύνως να διασχίζουν το Αιγαίον και να κομίζουν και προς τα εδώ και προς τα εκεί

άλωση του Βυζαντίου το 1204 από τους Φράγκους - το Ελύμνιον βρίσκεται πάνω στα Καστριά του είναι το " **ύπερθεν Ελύμνιον**". Εξακολουθεί ωστόσο να διατηρεί ένα μικρό ναυτικό, που για τα δεδομένα της εποχής θα μπορούσε να θεωρηθεί αξιόλογο.

Ήδη όμως η τουρκική απειλή είχε αρχίσει να εξαπλώνεται παντού. Το κάστρο της Χαλκίδας που κατείχαν οι Βενετιάνοι, κυριεύεται

στις 12 Ιουλίου του 1470 και ολόκληρη η Εύβοια υποτάσσεται στους Τούρκους. Ακολουθεί μια περίοδος σκοτεινή, που οι πληροφορίες είναι ελάχιστες. Μετά από συστηματική έρευνα σε διάφορες περιοχές ο Μπελλάρας καταλήγει στο συμπέρασμα, ότι οι οικητορες του Ελύμνιου μετά το 1470 προέρχονται κυρίως από τη Σάμο, το Κουσάντασι (Νέα Έφευσο) και τα Σώγια, στην ενδοχώρα του Κουσάντασι. Και από το Ελύμνιον όμως υπάρχει μετανάστευση. Έτσι στα 1790, 50 περίπου οικογένειες εγκαταλείπουν τη γενέτειρά τους και εγκαθίστανται στη γειτονική

ΦΩΤ. Γ. ΦΑΦΟΥΤΗΣ

Η προτομή του ξακουστού οπλαρχηγού και ήρωα της Επανάστασης του 1821, Αγγελή Ν. Γωβιού, στην πλατεία Ηρώων και Γεωργίου Κεκριώτη της Λίμνης.

Σκιάθο, ο δε συνοικισμός τους ονομάζεται "Λυμνιά".

Κατά την Επανάσταση του 1821 το Ελύμνιο πρωτοστατεί στην εξέγερση της Εύβοιας κατά των Τούρκων. Η συνεισφορά του στον αγώνα είναι μεγάλη τόσο σε έμπυχο υλικό, όσο και σε προμήθεια πάσης φύσεως

εφοδίων, που μεταφέρει με τα καράβια του. Μεγάλη φήμη απέκτησε για την ανδρεία του, το παράστημά του αλλά και τους επιτυχείς αγώνες του κατά των Τούρκων ο **Αγγελής Ν. Γωβιός** (κατ' άλλους **Γοβιός**), που γεννήθηκε στο Ελύμνιο στα 1780 από πατέρα ναυτικό και φρονεύθηκε σε ενέδρα από τους τούρκους τον Μάρτιο του 1822. Η βραχύχρονη ζωή του υπήρξε πολυτάραχη, γεμάτη περιπέτειες, δράση και κατορθώματα. Έτσι το 1817 τον βρίσκουμε να υπηρετεί ως αρματολός στον Αλή Πασά των Ιωαννίνων. Τον Μάιο του 1821 διαπρέπει στο Χάνι της Γραβιάς μαζί με τον Οδυσσέα Ανδρούτσο στη μάχη κατά του Ομέρ Βρυώνη, ενώ από τον Ιούνιο του 1821 αναλαμβάνει την ηγεσία του αγώνα των Ελυμνίων κατά των τούρκων με θεαματικές επιτυχίες. Η μάχη στα Βρυσάκια ιδιαίτερα, στις 15 Ιουλίου 1821, κατέληξε σε δεινή ήττα του Ομέρ Βρυώνη, που άφησε στο πεδίο της μάχης πάνω από 200 νεκρούς και τραυματίες. Ήδη όμως από τον Ιούλιο του 1821 είχε αρχίσει η διασπορά των Ελυμνίων, τόσο στις γειτονικές Σποράδες, όσο και σε άλλα Αιγαίοπελαγίτικα νησιά. Ιδιαίτερα μετά τον θάνατο του αρχηγού Αγγελή Γωβιού η διασπορά έλαβε μεγαλύτερες διαστάσεις και έτσι στα τέλη Ιουλίου του 1823 το Ελύμνιο είχε σχεδόν ερημώσει εντελώς. Μόνο μετά την επιτυχή έκβαση του Αγώνα, άρχισαν οι Ελύμνιοι να επιστρέφουν στην πατρίδα τους.

ΠΕΡΙΔΙΑΒΑΙΝΟΝΤΑΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΚΑΙ ΤΟ ΧΡΟΝΟ ΤΗΣ ΝΑΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

Δεν ξέρω πώς ήταν το Ελύμνιο των αρχαίων χρόνων, της τουρκοκρατίας ή του μεσοπολέμου. Το βέβαιο είναι πως η σημερινή Λίμνη, παρά τις κάποιες σύγχρονες αποκλίσεις από την οικιστική παράδοση, διατηρεί σε μέγιστο βαθμό έναν αυθεντικό νησιωτικό χαρακτήρα, μια αρχοντιά που φέρνει έντονα στο νου γοητευτικές εικόνες από δύο άλλες φημισμένες ναυτικές πολιτείες, τα Καρδάμυλα της Χίου και το Γαλαξείδι. Η αλμύρα της θάλασσας είναι ανεξίτηλα αποτυπωμένη στις προσόψεις των υπέροχων καπετανόσπιτων του τέλους του 19ου αιώνα, στις τεράστιες άγκυρες των παλιών ιστιοφόρων που αναπαύονται στην προκυμαία, στην ξύλινη προβλήτα

του 1905 με τους γλάρους, σε κάθε σημείο της ευρύτερης παραλίας που αγκαλιάζει τη Λίμνη από τα ΝΑ προς τα ΒΔ. Από εδώ ξεκινούσαν για τα κοντινά και μακρινά ταξίδια τους στον Ευβοϊκό, στο Αιγαίο και στη Μεσόγειο, τα πλοία των αρχαίων, τα πανέμορφα ιστιοφόρα των μεταγενέστερων και τα πρώτα ατμόπλοια των αρχών του 20ου αιώνα.

Πάντα οι Λιμνιώτες ήταν προσανατολισμένοι προς την θάλασσα, πολύ περισσότερο από ό,τι στις ασχολίες της στεριάς. Είναι αναμφίβολο, ότι συμμετείχαν κι αυτοί στον Τρωϊκό πόλεμο με τα πλοία τους, ακολουθώντας την Ευβοϊκή αρχηγίδα Χαλκίδα. Μα και αργότερα ακόμη, γύρω στα 750 π.χ. ταξίδεψαν με τα πλοία τους ως τον Άθω, για να ιδρύσουν τη δική τους αποικία, τις Κλεωνές. Στα χρόνια του Βυζαντίου εξακολούθουν να ναυπηγούν τα πλοία

τους οι Λιμνιώτες, χάρη στην άφθονη ξυλεία που τους προμηθεύουν τα απέραντα πευκοδάση και οι μεγάλες βαλανιδιές της Βόρειας Εύβοιας. Στη διάρκεια της Τουρκοκρατίας δεν σταματά η επαφή της Λίμνης με τη θάλασσα, άλλοτε με εμπόριο, άλλοτε με μεταφορές ενόπλων και εφοδίων για τον αγώνα και άλλοτε με πειρατεία. Η εποχή όμως της μεγάλης της ακμής, αρχίζει από τα πρώτα μετεπαναστατικά χρόνια, μετά το 1833. Τότε η Λίμνη θα ξαναβρεί την παραδοσιακή της ναυτοσύνη και κυριολεκτικά θα μεγαλοουργήσει. Αναρίθμητα είναι τα μπρτζικια, οι σκούνες, οι μπρατσέρες, οι γολέτες και τα τρεχαντήρια, που ναυπηγούνται στην παραλία της Λίμνης από Λιμνιώτες ναυπηγούς, όχι μόνον για τις ανάγκες των καπεταναίων της Λίμνης αλλά και για караβοκρήδες από διάφορα νησιά και ναυτικούς τόπους της Ελλάδας.

Άφθονα κέρδη συρρέουν στη Λίμνη μετά από κάθε ταξίδι των ναυτικών της. Αναφέρει χαρακτηριστικά ο Νικόλαος Μπελλάρας: *"Όταν το Δεκέμβριο εγίνοντο οι ετήσιοι λογαριασμοί των κερδών των μεγαλυτέρων πλοίων, εξήγητο εκ των κερδών εκάστου πλοίου ποσοστό δια τον προστάτην των ναυτιλλομένων Αγίων Νικόλαο. Το ποσοστόν τούτο οι πλοίαρχοι εν ωρισμένη Κυριακή του Δεκεμβρίου μετέβαινον εν σώματι εις την Μονήν Γαλατάκη και εκεί εν εκκλησιαστική εορτή και πανηγύρι καταθέτον εις τον προστάτην των Αγίων"*

Από το 1833 λοιπόν μέχρι τα τέλη του 19ου αιώνα η Λίμνη απολαμβάνει χρόνια ευμάρειας και ακμής.

Από το 1888 όμως αρχίζει να επικρατεί μια γενική θαλάσσια κρίση, που υποχρεώνει τα ιστιοφόρα, το ένα μετά το άλλο να δένουν στα λιμάνια και να παροπλίζονται ή να πωλούνται σε εξευτελιστικές τιμές. Η κυριαρχία της ατιμήλατης ναυτιλίας είναι πλέον καθολική. Οι Λιμνιώτες προσπαθούν ν' ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των καιρών αρκετοί μάλιστα απ' αυτούς αποκτούν σημαντικά ατμόπλοια στις αρχές του 20ου αιώνα. Ήδη όμως η αντίστροφη μέτρηση έχει αρχίσει, η Λίμνη ποτέ δεν θα μπορέσει να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα με την επιτυχία που το έκαναν άλλες ναυτικές πόλεις, όπως τα Καρδάμυλα και η Άνδρος. Στο σημείο αυτό ο Μπελλάρας είναι κατηγορηματικός: *"Εις άλλους ναυτικούς τόπους, ως*

**Η μεγάλη άγκυρα του παλιού ιστιοφόρου στην προκουμαία θυμίζει την ναυτική παράδοση της Λίμνης. (Επάνω)
Γραφική αφίδα στο δυτικό τμήμα της προκουμαίας της Λίμνης.**

Χαρακτηριστικά σφυρήλατα κάγκελα και διακοσμητικά μαρμαρίνα φουρούσια σε μπαλκόνι νεοκλασικού αρχοντικού στην Λίμνη. (Επάνω Αριστερά)
 Σπίτι του 1873 σε ένα από τα γραφικά στενά του οικισμού της Λίμνης. (Επάνω Δεξιά)

Οικία Τσιφόρου στην Λίμνη. Έρωτας; Αγγελούδι; Η ψυχούλα ενός παιδιού που πετάει στους αιθέρες ; Δεν έχει σημασία. Τα αέρινα σημεία της πτήσης, η απόλυτη διαφάνεια ανάμεσα στα αιθέρια νέφη, η δεξιά κλίση της κεφαλής και το ύφος του μικρού ερωτιδέα στο απόκτημα των χειρών του, αποτελούν μια όμορφη σύνθεση που δίνει στην οροφή τη διάσταση του

ύψους, του ουρανού του ενάερου και του ευήλιου, του ανόροφου και σχεδόν υπαίθριου οίκου, (Λαϊκές τοιχογραφίες της Εύβοιας, Γ. Φαφούτης).

ΦΩΤ. Γ. ΦΑΦΟΥΤΗΣ

Ο Ιερός ναός της Θεοτόκου, κτισμένος στο ρυθμό της τρίκλιτης βασιλικής το 1837, κοσμεύεται από το καμπαναριό του, που είναι δημιούργημα του Τινιακού γλύπτη Μαστρολοφύκα από το 1879 και αποτελεί σπάνιο δείγμα αρχιτεκτονικής για την Εύβοια.

εν Άνδρω και αλλαχού, ευρέθησαν τα κατάλληλα πρόσωπα άτινα συνεκράτησαν τα κεφάλαια των συμμετοχικών ιστιοφόρων και μετέτρεψαν την ιστιοφόρον ναυτιλίαν των εις ατιμίη. Εν Ελυνιώ ατυχώς δεν ευρέθη μία τοιαύτη σφιβαρά χείρ, εις ναυτικός παράγων, ο οποίος να επιβληθεί και να εμπνέη εμπιστοσύνην εις τον τόπον και εις τα εκεί ναυτικά κεφάλαια και ούτω ο τόπος από ημέρας εις ημέραν υπέκλυπεν εις μαρασμόν".

Τον μαρασμό αυτό μετρίασαν για μεγάλο χρονικό διάστημα κάποιες νέες δραστηριότητες που εμφανίστηκαν στη στεριά και πιθανόν σ' ένα βαθμό αποθάρρυναν τους Λιμνιώτες να συνεχίσουν τις δύσκολες και επικίνδυνες εργασίες της θάλασσας. Οι νέες αυτές δραστηριότητες ήταν αρχικά τα εργοστάσια εξόρυξης λευκολίθου, που άρχισαν να λειτουργούν προς τα τέλη του 19ου αιώνα στην παραλιακή θέση Κατούνια από ομάδα Γερμανών και Ελβετών κυρίως κεφαλαίου-

χων. Το ορυκτό μεταφέρετο με ατιμόπλοια σε όλα τα μεγάλα Ευρωπαϊκά λιμάνια και ακόμα και στην Αμερική. Η εξόρυξη του απασχολούσε πολλές εκατοντάδες υπαλλήλων και εργατών μέχρι τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, με μεγαλύτερη εταιρεία την "Αγγλογρήκ".

Δύο άλλες δραστηριότητες που για πολλές δεκαετίες προσέφεραν δουλειά σε μεγάλο αριθμό εργαζομένων υπήρξαν αφ' ενός το εργοστάσιο παραγωγής κολοφωνίου και τερεβινθελαιού και αφ' ετέρου το εργοστάσιο χαρτοποιίας στις Ροβιές, που ιδρύθηκε στα 1910 και εξακολουθεί να λειτουργεί μέχρι σήμερα.

Η απομάκρυνση σε μεγάλο βαθμό από τη θάλασσα είχε ως αποτέλεσμα να ασχοληθούν περισσότερο οι Λιμνιώτες με τη γη τους και ιδιαίτερα με την καλλιέργεια των ελαιόδεντρων, που ευδοκμοούν άριστα στον τόπο και παράγουν λάδι και ελιές κορυφαίας ποιότητας. Τα τελευταία χρόνια η Λίμνη έχει

Στην προκυμαία της Λίμνης δεσπόζει η γραφική ξύλινη προβλήτα του 1905 με μόνιμους κατοίκους της τους γλάρους.

αναπτύξει σε αξιοζήλευτο βαθμό τις υπηρεσίες τουρισμού, με ξενοδοχεία, ενοικιαζόμενα δωμάτια και ποιοτικούς χώρους εστίασης, όπως οι παραθαλάσσιες ψαροταβέρνες και τα ουζερί, καθώς και η εξαιρετική ψαροταβέρνα “BELLA VISTA”, έξω από τη Λίμνη. Πόλο έλξης βέβαια αποτελεί η ευρύτατη και απλόχωρη προκυμαία, ιδιαίτερα κοσμοβριθής κατά τη θερινή περίοδο. Και πώς να μην είναι άλλωστε; Με τον ερχομό της Άνοιξης και τη γλυκιά άνοδο της θερμοκρασίας τα υπαίθρια τραπέζια από τα παραλιακά ουζερί, καφεενδάκια και ταβερνούλες ζωντανεύουν. Είναι αληθινό προνόμιο ν’ απολαμβάνει κανείς ακριβώς δίπλα στο κύμα, την ήρεμη θέα του Βόρειου Ευβοϊκού και της Στερεάς, παρέα με ντόπιο κρασί και τσιπουράκι και με τις νοστιμιές της θάλασσας και τις άλλες λιχουδιές της Λιμνιώτικης κουζίνας. Δεν παύει ωστόσο η περιπλάνηση στην προκυμαία να είναι γοητευτική και το χειμώνα. Είναι η εποχή των γαλήνιων περιπάτων και του ρεμβασμού σ’ όλο το μεγάλο μήκος της παραλίας από το νοτιοανατολικό άκρο της

όπου βρίσκεται το ασφαλέστατο λιμανάκι, ως το δυτικότερο. Το σημείο αυτό της παραλίας είναι γνωστό με την ονομασία “Ταμπακαριά”, από τα βυρσοδεψεία που υπήρχαν παλαιότερα εδώ. Όλο αυτό το δυτικό τμήμα της παραλίας της Λίμνης είναι ένα ζωντανό μνημείο οικιστικής παράδοσης, αφού διατηρεί αναλλοίωτα όλα τα αυθεντικά αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά των νεοκλασικών του τέλους του 19ου και των αρχών του 20ου αιώνα. Ο χρόνος μοιάζει να έχει σταματήσει πολλές δεκαετίες πριν, κανένα στοιχείο της σύγχρονης εποχής δεν παρεμβάλλεται ανάμεσα στα εξαιρετικά καπετανόσπιτα των παλιών καραβοκύρηδων. Εδώ η Λίμνη ξεδιπλώνει όλη την αίγλη και την αρχοντιά του παρελθόντος. Το τελευταίο σπίτι είναι ένα μεγάλο νεοκλασικό με δεκάδες ακροκέραμα. Αμέσως μετά αρχίζει ένας στενός πλακόστρωτος πεζόδρομος, που σ’ ένα λεπτό μας οδηγεί μπροστά στη **Σκηνή του Οσίου Χριστόδουλου**. Εδώ, μέσα στο βράχο, βρίσκεται το σπήλαιο που επέλεξε να ασκητεύσει και να τελειώσει τη ζωή του (1111 μ.Χ.) ο

Όσιος Χριστόδουλος μετά τη μακρά θητεία του στην Πάτμο και την ανοικοδόμηση εκεί της φρουριακής μονής του Αγ. Ιωάννου του Θεολόγου.

20 μέτρα μετά το χώρο της Σκήτης βρίσκεται το δυτικότερο άκρο της παραλίας της Λίμνης. Εδώ δεσπόζει ένα ωραίο πέτρινο χτίσμα, θεμελιωμένο σχεδόν πάνω στη θάλασσα, και ορθάνοιχτο στη manία των νοτιάδων. Παλιά το οίκημα χρησιμοποιείτο ως σφαγείο, ενώ σήμερα στεγάζει την **Εστία των Ναυτοπροσκόπων**.

Η ομορφιά όμως της Λίμνης δεν περιορίζεται μόνον στην προκυμαία της. Εξαιρετικό ενδιαφέρον παρουσιάζει η περιπλάνηση και στο εσωτερικό της. Αναρίθμητα είναι τα στενά δρομάκια, που αναπτύσσονται με λαβυρινθώδη διάταξη σ' όλη την έκταση της Λίμνης. Στο τμήμα της πόλης που γειτονεύει με την θάλασσα τα δρομάκια είναι επίπεδα, ενώ στο

λοφώδες τόξο που την περιβάλλει, γίνονται ανηφορικά ή καταλήγουν σε σκαλοπάτια. Κάποια απ' αυτά οδηγούν σε γειτονιές με αδιέξοδα, ενώ άλλα σε μικρές, ήρεμες πλατείες. Τα περισσότερα δρομάκια είναι ασφαλτοστρωμένα, υπάρχουν όμως και κάποια, που διατηρούν ακόμη το παλιό πλακόστρωτο, με τις επιφάνειες των πλακών, λείες και γυαλιστερές από το πέρασμα του χρόνου.

Ο οικιστικός χαρακτήρας της Λίμνης, παρά τις αναπόφευκτες σύγχρονες κατοικίες, μπορεί στο σύνολό του να θεωρηθεί παραδοσιακός, αφού έχουν διατηρηθεί πολλά νεοκλασικά ή πετρόχιστα οικήματα. Κάποια από αυτά -πολύ λίγα- είναι εγκαταλελειμμένα ή ερειπωμένα. Στη συντριπτική τους πλειοψηφία τα σπίτια είναι διώροφα, με μεγάλες και ωραίες αυλές, που μαζί με τα λουλούδια φιλοξενούν απαραίτητα κάποια δέντρα εσπεριδοειδών, με κυρίαρχες τις λεμονιές.

Το σπήλαιο στο δυτικότερο άκρο της προκυμαίας της Λίμνης, όπου ασκήτευσε ο Άγιος Χριστόδουλος ο εν Πάτμω και ετελεύτησε τον βίον του περί το 1111.

Στην τοποθεσία "Ταμπακαριά", στο δυτικότερο άκρο της παραλίας, βρίσκεται το κτίριο του παλιού σφαγείου, που τώρα φιλοξενεί την Εστία των Ναυτοπροσκόπων.

ΦΩΤ. Γ. ΦΑΦΟΥΤΗΣ

ΦΩΤ. Γ. ΦΑΦΟΥΤΗΣ

Η ΛΙΜΝΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΩΝ

Πέρα από την μακραίωνα ιστορία της, τη φυσική ομορφιά και τη ναυτική παράδοση, η Λίμνη δικαιωματικά μπορεί να υπερηφανεύεται για τις προσωπικότητες που ανέδειξε και τον σύγχρονο πολιτισμό της. Περιήφιο είναι το **Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο της Λίμνης**. Στεγάζεται στο νεοκλασικό αρχοντικό - κτίσμα του β΄-μισού του 19ου αιώνα - της ιστορικής οικογένειας **Ευαγγελινού Φλώκου** της Λίμνης, που έδωσε αγωνιστές στην Επανάσταση του 1821

Μουσείο.

Το 1990, μετά το θάνατο της δωρήτριας, συγκροτείται 9μελής επιτροπή, που μέχρι το 1993 εργάζεται εθελοντικά, συλλέγοντας αντικείμενα ιστορικού και λαογραφικού ενδιαφέροντος. Η πολυτιμότερη όμως συμμετοχή ανήκει -όπως αναφέρει ο επιμελητής του Μουσείου Δημήτρης Αποστόλου- *"στο παστροικό νοικοκυρίστικο χέρι της Λιμνιώτισσας, που δούλεψε αμέθοδα και αυτόνομα, έξω από τους κανόνες της δογματικής μουσειολογίας, δίνοντας τη δική της εμπειρική ιδέα στον ευαίσθητο αυτό χώρο"*.

Τα επίσημα εγκαίνια γίνονται το καλοκαίρι

Τμήματα εσωτερικών χώρων του καταπληκτικού Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου της Λίμνης, απαραίτητο σημείο επίσκεψης και θαυμασμού για κάθε επισκέπτη του οικισμού.

και στην Εθνική Αντίσταση, καθώς και τέσσερις δημάρχους μεταπελευθερωτικά στη Λίμνη. Το αρχοντικό -με όλα τα εντός αυτού υπάρχοντα- παραχώρησε το 1989 με διαθήκη της στον τότε Δήμο Λίμνης, η απόγονος της οικογένειας **Αικατερίνη Φλώκου**, με τον όρο να μετατραπεί και να λειτουργήσει μετά τον θάνατό της ως Ιστορικό και Λαογραφικό

του 1993. Το Μουσειακό αυτό "ξάφνιασμα" για την Λίμνη και την ευρύτερη περιοχή της Βόρειας Εύβοιας έχει ως αποτέλεσμα, όχι μόνον τη συρροή πλήθους επισκεπτών αλλά και την απλόχερη προσφορά πλήθους αντικειμένων εκθεματικού ενδιαφέροντος από Λιμνίους μουσειόφιλους και όχι μόνον.

Το 1998 με προσπάθειες της τότε Δημοτικής

Αρχής, το Μουσείο εντάσσεται στα Ευρωπαϊκά προγράμματα LEADER II. Για ένα περίπου χρόνο γίνονται εκτεταμένες εργασίες ανακαίνισης. Το καλοκαίρι του 2000 το Μουσείο δίδεται και πάλι στο κοινό, πολύτιμο σημείο αναφοράς για την ιστορία και τη λαογραφία του τόπου.

Έχουμε την μεγάλη τύχη να ξεναγηθούμε στους χώρους του Μουσείου από τον Δημήτρη Αποστόλου. Είναι στ' αλήθεια εντυπωσιακή, τόσο η ομορφιά και ποικιλία των εκθεμάτων, όσο και η άριστη τοποθέτησή τους στους

ΦΩΤ. Γ. ΦΑΦΟΥΤΗΣ

Το θαυμάσιο νεοκλασικό αρχοντικό, δωρεά της Αικατερίνης Φλώκου, για τη στέγαση του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου της Λίμνης.

Τμήμα Ρωμαϊκών ψηφιδωτών δαπέδων, που έχουν ευρεθεί στην περιοχή Ζωοδόχου Πηγής - Παναγίτσα και έχουν μεταφερθεί στο Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο της Λίμνης. (Αριστερά)

χώρους του Μουσείου. Στην ισόγεια αίθουσα φιλοξενείται η μικρή αλλά σημαντική αρχαιολογική συλλογή που περιλαμβάνει αγγεία, επιτύμβια μέλη, νομίσματα και όστρακα διαφόρων εποχών. Εκτίθεται επίσης τμήμα Ρωμαϊκών ψηφιδωτών δαπέδων, από την περιοχή "Ζωδόχος Πηγή - Παναγίτσα" της Λίμνης, όπου έχει εντοπισθεί ύπαρξη Ρωμαϊκών λουτρών και μετέπειτα Παλαιοχριστιανική Βασιλική, μετά από ανασκαφές των Γ. Σωτηρίου και Μ. Χατζηδάκη.

Στον ανατολικό ισόγειο χώρο έχει αναπτυχθεί η κουζίνα με όλα τα παραδοσιακά αντικείμενα και σκεύη. Το κεντρικό κλιμακοστάσιο οδηγεί σ' ένα μικρό ημιόροφο με τον Λιμνώτικο αργαλειό και τα υπέροχα παλιά κιλίμια και υφαντά. Στον πάνω όροφο έχουμε μια αυθεντική εικόνα των ναυτικών-εφοπλιστικών οικογενειών, με τους γαλαζίους τόνους που κυριαρχούν παντού και την ιδιόμορφη αρχιτεκτονική που φέρνει στο νου εσωτερικό καραβιού.

Ακολουθεί μια συναρπαστική περιήγηση στους χώρους των καθιστικών με την άριστη διακόσμηση, το ξυλόγλυπτο σαλονάκι, τις υφαντές κουρτίνες, τις παραδοσιακές ανδρικές και γυναικείες στολές. Στη συνέχεια είναι το αυστηρό υπνοδωμάτιο και το κεντρικό σαλόνι του αρχοντικού με την ξέχωρη φιλοσοφία του. Στους τοίχους αυτού του σημαντικού χώρου είναι αναρτημένα τα πορτραίτα της οικογένειας Ευαγγελινού Φλώκου, στην οροφή δεσπόζει το πορσελάνινο πολύφωτο από τη Βενετία, ενώ όλος ο χώρος - όπως άλλωστε σε όλα τα ναυτικά σπίτια - είναι διακοσμημένος με αντικείμενα φερμένα από τα διάφορα ταξίδια, που σε συνδυασμό με το Λιμνώτικο στοιχείο δημιουργούν ένα μωσαϊκό ετερόμορφης διακόσμησης. Το Μουσείο ολοκληρώνεται με την "Μαρμάρινη Γωνιά" έναν εκθεματικό χώρο που δημιουργήθηκε πρόσφατα και είναι αφιερωμένος στους Μαρμαρινούς - Μικρασιάτες πρόσφυγες, που κατέφυγαν στη Λίμνη με τα δραματικά γεγονότα της ανταλλαγής των πληθυσμών το 1922.

Ο πολιτισμός όμως στη Λίμνη δεν εξαντλείται μόνον στο Μουσείο της αλλά εκδηλώνεται και σε πολλούς άλλους τομείς. Έτσι στη Λίμνη λειτουργεί από το 1991 τοπικό τμήμα της "Εταιρείας Ευβοϊκών Σπουδών". Ο σπουδαίος αυτός Οργανισμός ξεκίνησε την

Τελετή λήξης, η πιο θεαματική στιγμή του " Φεστιβάλ Ελύμνια".

λειτουργία του το 1932. Έχει κεντρικά γραφεία στην Αθήνα και παραρτήματα στην Χαλκίδα, στην Κάριοτο, στην Ιοσιαία και στη Λίμνη. Κάθε χρόνο εκδίδει έναν τόμο με τίτλο "Αρχείο Ευβοϊκών Μελετών", που περιλαμβάνει επιστημονικά άρθρα που αναφέρονται σε ποικίλα Ευβοϊκά θέματα. Μια φορά το χρόνο επίσης πραγματοποιεί στη Λίμνη ημερίδα με τίτλο "Για την ιστορία και τον πολιτισμό της Εύβοιας". Στόχος τόσο της Εταιρείας όσο και του παραρτήματος είναι η διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Εύβοιας και η γνώση της ιστορίας του τόπου, κυρίως από τις νεότερες γενιές.

Σημαντικότερο πολιτιστικό σημείο αναφοράς είναι το "Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Ελυμνίων". Μια από τις δραστηριότητές του είναι η ετήσια διοργάνωση του "Φεστιβάλ Ελύμνια", που θεωρείται ένα από τα σημαντικότερα περιφερειακά Φεστιβάλ της Κεντρικής Ελλάδας. Πραγματοποιείται το πρώτο 15ήμερο του Αυγούστου και συνήθως διαρκεί δύο εβδομάδες. Στις ποικίλες εκδηλώσεις του περιλαμβάνονται ομιλίες πνευματικών αν-

θρώπων, χοροί από παραδοσιακά Ελληνικά συγκροτήματα και κλασικά μπαλέτα, αθλητικοί αγώνες, συναυλίες καταξιωμένων Ελλήνων καλλιτεχνών, εκθέσεις φωτογραφίας, ζωγραφικής, κεραμικής και αγιογραφίας. Παράλληλα λειτουργεί η έκθεση παραδοσιακών υφαντών από τον "Συνεταιρισμό των Γυναικών της Λίμνης", καθώς επίσης και θεατρικές παραστάσεις.

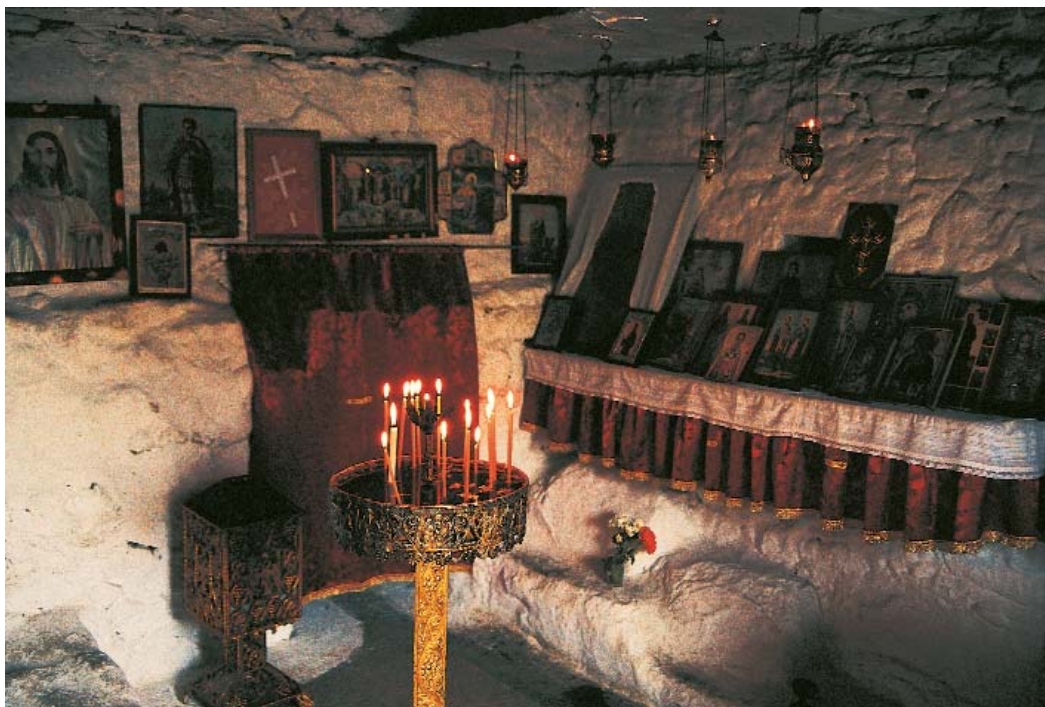
Η θεαματικότερη όμως στιγμή του Φεστιβάλ είναι η τελετή λήξης, που είναι εντυπωσιακή από κάθε άποψη. Γύρω από τις 10 το βράδυ της τελευταίας μέρας σβήνουν τα παράλια φώτα της πόλης, σ' όλη την προκυμαία ακούγεται μουσική, σκάφη του Ναυτικού Ομίλου, βάρκες και Λιμνωπτικά καΐκια αρχίζουν να κινούνται με αναμμένους πυρσούς κατά μήκος της παραλίας, από διάφορα σημεία του λιμανιού εκτοξεύονται βεγγαλικά που δημιουργούν ατμόσφαιρα φαντασμαγορική. Η εκδήλωση αυτή που πραγματοποιείται κάθε χρόνο με τη σημαντική συμμετοχή του Ναυτικού Ομίλου Λίμνης, έχει ως στόχο να υπενθυμίσει στους ντόπιους αλλά και στις

πολλές χιλιάδες των επισκεπτών τη μεγάλη ναυτική παράδοση της Λίμνης. Για την επιτυχία του "Φεστιβάλ Ελύμνια" συνεργάζονται κάθε χρόνο αρμονικά το Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Λίμνης, τα ΓΑΚ-ΤΑΑ (Γενικά Αρχεία Κράτους - Τοπικό Αρχείο Λίμνης), η Ένωση Λιμνίων Ευβοίας, το τοπικό τμήμα της Εταιρείας Ευβοϊκών Σπουδών, η Εκκλησία, οι Ναυτοπρόσκοποι, και φυσικά το Πνευματικό Κέντρο Δήμου Ελυμνίων. Συμπληρωματικά θα έπρεπε να αναφέρουμε ότι το Πνευματικό Κέντρο διοργανώνει κάθε χρόνο την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς, το Καρναβάλι της Λίμνης και το Κυνήγι του Θησαυρού. Στα πλαίσια επίσης της "Ναυτικής Εβδομάδας", που διοργανώνεται πανελληνίως κάθε διετία, πραγματοποιούνται στη Λίμνη πολλές και σπουδαίες εκδηλώσεις. Ολοκληρώνοντας την αναφορά μας στις ποικίλες εκφάνσεις που συνιστούν την σημερινή πολιτισμική πραγματικότητα της Λίμνης, δεν θα έπρεπε να παραλείψουμε να αναφερθούμε στο Τοπικό Αρχείο Λίμνης, που λειτουργεί ως περιφερειακό παράρτημα των

Γενικών Αρχείων του Κράτους (Γ.Α.Κ. Τοπικό Αρχείο Λίμνης). Η λειτουργία του Ιστορικού Αρχείου Λίμνης ξεκίνησε το 1977. Το 1991 μετονομάστηκε σε Γ.Α.Κ. Τοπικό Αρχείο Λίμνης, ενώ το 2000 αποσπάστηκε για την διεύθυνσή του εκπαιδευτικός από την Μέση Εκπαίδευση και συγκεκριμένα ο καθηγητής Θεολόγος και Ιστορικός **Βασίλης Ν. Δούκουρης**.

Οι αρμοδιότητες του Αρχείου είναι πολλές και σημαντικές και αφορούν στη συγκέντρωση και διατήρηση δημόσιων και ιδιωτικών αρχείων, που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την περιοχή, στη λειτουργία βιβλιοθήκης με βιβλία τοπικού ενδιαφέροντος και σύγχρονων ιστοριογραφικών κατευθύνσεων, καθώς και σε συνεργασία με ερευνητές για τη μελέτη και αξιοποίηση των τεκμηρίων που αφορούν στην τοπική ιστορία. Ο κύριος όγκος του αρχείου, ο οποίος είναι αποδελτιωμένος προέρχεται από το αρχείο του Δήμου Αιγαίων (1836) και της μετεξέλιξής του, περιλαμβάνει δε αρχεία διοικητικά, εκκλησιαστικά, εκπαιδευτικά, εικαστικά, καθώς και ιδιωτικές συλλογές.

Το εκκλησίδιο της Ζωοδόχου Πηγής (Παναγίτσα) είναι χτισμένο σε μια μικρή πλατεία της Λίμνης πάνω σε ερείπια προγενέστερης παλαιοχριστιανικής βασιλικής.

ΦΩΤ. Γ. ΦΑΦΟΥΤΗΣ

Ο Πύργος των Ροβιών. Χτίστηκε περίπου το 1256 από τον Βιλλεαρδουΐνο. Διασώθηκε από τους τούρκους γιατί χρησίμευε ως κατοικία τούρκου αγά. Η κατασκευή του είναι ογκώδης με λίγα μικρά ανοίγματα, συγγενική με την αρχιτεκτονική των πύργων της Ευρώπης. Στο υπόγειο υπάρχει δεξαμενή για νερό, ενώ οι χώροι διαβίωσης βρίσκονται στους πάνω ορόφους, που επικοινωνούσαν μεταξύ τους με ξύλινες κινητές σκάλες.

Αν θέλαμε να καταγράψουμε τη ζωή και το έργο όλων των σημαντικών προσωπικοτήτων που κατάγονται από τη Λίμνη, πολύ φοβάμαι, ότι θα χρειαζόταν ολόκληρο βιβλίο. Περιοριζόμαστε λοιπόν να αναφερθούμε μόνον επιγραμματικά:

Στον ήρωα της Επανάστασης του 1821 και αρχηγό των επαναστατών στην Εύβοια, **Αγγελή Ν. Γωβιό**. Στην ηρωίδα της Εθνικής Αντίστασης (1941-'44) **Λέλα Καραγιάννη**, που εκτελέστηκε από τους Γερμανούς στις 8/9/1944. Στις προσωπικότητες της Εθνικής Αντίστασης **Κώστα Γαμβέτα** και **Κώστα Καραγιώργη**. Στον διαπρεπή αρχιμουσικό και καθηγητή της Βυζαντινής Μουσικής, **Ιωάννη Μαργαζιώτη**. Στον "Ιστορικό του Ελυμνίου", τον νομικό **Νικόλαο Μπελλάρα**. Στον συγγραφέα **Ιωάννη Βοϊατζή**. Στον μεγάλο ζωγράφο και μαθητή του Παρθένη **Χάρη Βογιατζή**. Στην **Άννα Παπαδοπούλου**, αδελφή του Παύλου Μελά και "Μάνα του Στρα-

τού" των βαλκανικών πολέμων. Και τέλος στον πασίγνωστο και κοσμαγάπητο **Νίκο Τσιφόρο**, το πηγαίο αυτό ταλέντο του δημοσιογράφου, συγγραφέα, σεναριογράφου και σκηνοθέτη, που με το ανεπανάληπτο χιούμορ και το μοναδικό ύφος της γραφής του, έθελε και μόρφωσε αναρίθμητους Έλληνες κάθε ηλικίας.

**ΡΟΒΙΕΣ- ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ
"ΕΛΛΙΩΝΑΣ"**

Η ευρύτερη περιοχή της Λίμνης είναι πολύ δημοφιλής τουριστικός προορισμός, επόμενο λοιπόν είναι να διαθέτει πολλά καταλύματα, που αποτελούνται κυρίως από ενοικιαζόμενα δωμάτια αλλά και μικρές μονάδες με αγροτουριστικούς προσανατολισμούς. Σε μια τέτοια μονάδα επιλέγουμε να μείνουμε στο πρώτο μας ταξίδι κατά τα τέλη

Ιανουαρίου του 2003. Είναι οι αγροτουριστικές κατοικίες "Ελαιώνας" στις **Ροβιές**, έναν μεγάλο παραθαλάσσιο οικισμό σε απόσταση 10χλμ. ΒΔ της Λίμνης, πάνω στην επαρχιακή οδό που συνδέει τη Λίμνη με την Αιδηψό. Από τα παλαιολιθικά εργαλεία και τους άφθονους πυριτόλιθους που έχουν βρεθεί, φαίνεται πως η κατοίκηση στην περιοχή των Ροβιών χρονολογείται ήδη από τη παλαιολιθική περίοδο.

Στην κλασική αρχαιότητα οι Ροβιές ταυτίζονται με την αρχαία πόλη **Οροβιάι**, που κατεστράφη από φοβερούς σεισμούς και παλιωροϊκό κύμα κατά το 6ο έτος του Πελοποννησιακού πολέμου. Το γεγονός περιγράφει ο Θουκυδίδης (II, 89) ως εξής:

"Κατά τους χρόνους τούτους επικρατούντων, ως είπομεν, σεισμών εις τας Οροβιάς της Ευβοίας, η θάλασσα αποσυρθείσα από της γης

και κυματωθείσα, επέδραμε κατά της πόλεως και την κατέκλυσεν και είναι τώρα θάλασσα εκεί όπου πρότερον ήτο γη, επνήγασαν δε και άνθρωποι, όσοι δεν κατόρθωσαν να δράμουν εις τα υψηλότερα σημεία"

Ο οικισμός ανασυστήνεται κατά τη διάρκεια των βυζαντινών χρόνων και συνεχίζει τη ζωή του την περίοδο της Φραγκοκρατίας. Δείγμα της περιόδου αυτής είναι το Βενετσιάνικο πυργοκάστελο, που αιώνες τώρα δεσπόζει στο κέντρο του χωριού. Χτίστηκε από τον Γουλιέλμο Β΄ τον Βιλλαρδουίνο, πρίγκιπα της Αχαΐας κατά τη διάρκεια του πολέμου εναντίον των Ενετών του νησιού ανάμεσα στο 1255 και 1258.

Σημαινούσα προσωπικότητα από τις Ροβιές υπήρξε η **Άννα Παπαδοπούλου**, του γένους Μιχαήλ Μελά, αδελφή του ήρωα του Μακεδονικού Αγώνα, **Παύλου Μελά**. Ήταν εθε-

Καθισμένη στον χειροκίνητο αργαλειό της η Μαρίνα Βαλλή, συνεχίζει την μεγάλη υφαντική παράδοση στην περιοχή της Λίμνης, μια τέχνη που μπορούν να διδαχθούν οι επισκέπτες κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στον "Εθαιώνα".

Αυθεντικά λαϊκά μοτίβα σε χειροποίητα υφαντά κιλίμια της Λίμνης. Την έξοχη αυτή παράδοση συνεχίζει ο Υφαντικός Συνεταιρισμός Γυναικών Λίμνης. ΦΩΤ. Γ. ΦΑΦΟΥΤΗΣ

λόντρια στους Εθνικούς αγώνες και υπήρξε η πρώτη Ελληνίδα που τιμήθηκε με το παράσημο του Σωτήρος το 1914 καθώς και το Βραβείο Αυτοθυσίας το 1928, για την προσφορά της δε ονομάστηκε "Μάνα του Στρατού".

Οι ιστορικές Ροβιές είναι σήμερα ένας οικισμός με περιποποιημένες κατοικίες, απλόχωρα διατεταγμένες ανάμεσα σε αυλές με λουλούδια και οπωροφόρα δέντρα. Περιβάλλεται από θάλασσα, ελαιώνες και πευκοδάση. Φτάνουμε στις Ροβιές ένα απόβραδο του Γενάρη, ανταριασμένο και ψυχρό. Διασχίζουμε τον οικισμό με κατεύθυνση ΒΔ. Κινούμαστε για ένα λεπτό κατά μήκος της παραλίας και συναντάμε τις εγκαταστάσεις του Αγροτικού Συνεταιρισμού των Ροβιών. Αμέσως μετά συνεχίζουμε σ' ένα καλό χωματόδρομο και εισδύουμε στα πρώτα ελαιόδεντρα του απέραντου ελαιώνα των 2500 στρεμμάτων, που εκτείνεται σαν μια συμπαγής καταπράσινη επιφάνεια στα ΒΔ του οικισμού.

Τίποτε ακόμη δεν μας προϊδεάζει για την ύπαρξη του καταλύματος κάθε θέα ολόγυρά μας περιορίζεται από τα αναρίθμητα ογκώδη

Η θέα από τα μπαγκόνια του " Ελαιώνα" είναι μαγευτική προς τον Βόρειο Ευβοϊκό, τους όγκους του Τελλέθριου όρους και την απέραντη καταπράσινη επιφάνεια του ελαιώνα των Ροβιών. (Επάνω)

Ο Στέφανος Βαλλής, δημιουργός μαζί με την γυναίκα του Μαρίνα του "Ελαιώνα", απευθύνει ένα βλέμμα στοργής στα ελαιόδεντρα του κτήματος και στους εξαισίους καρπούς τους.

ελαιόδεντρα. Μερικές δεκάδες μέτρα πιο πάνω ξεχωρίζουμε μέσα στο μισοσκοτάδο μια διακριτική πινακίδα, που καρφωμένη πάνω σ' ένα κορμό ελιάς, μας δείχνει την κατεύθυνση προς τον "Ελαιώνα". Ανηφορίζουμε για λίγο ένα τσιμεντένιο δρομάκι και ξαφνικά ο "Ελαιώνας" βρίσκεται μπροστά μας. Το συγκρότημα είναι υπέροχο. Αποτελείται από ένα χαμηλό κεντρικό οίκημα και δίπλα του πέντε διώροφα διαμερίσματα, καθένα με τον δικό του κήπο. Οι γήινοι χρωματικοί τόνοι του σωμόν συνδυάζονται άριστα με το βαθυπράσινο χρώμα των φύλλων της ελιάς. Η αρχιτεκτονική είναι βασισμένη σε πρότυπα της εξοχικής μεσογειακής κατοικίας, είναι ένας λιτός αλλά ωραίος συνδυασμός με στοιχεία νεοκλασικά και μοντέρνα, ενώ οι διαδοχικές ασφίδες προσδίδουν στο συγκρότημα κομψότητα και χάρη.

Ο **Στέφανος** και η **Μαρίνα Βαλλή** μας υποδέχονται με μεγάλη εγκαρδιότητα, το χαμόγελό τους καταργεί στη στιγμή τις αποστάσεις, έχουμε την αίσθηση ότι φιλοξενούμαστε σε μια φιλική εξοχική κατοικία. Ο χώρος είναι

ζεστός και ευχάριστος, με ανθρώπινες διαστάσεις και είναι διακοσμημένος με εξαιρετική καλαισθησία. Περιλαμβάνει την αίθουσα πρωινού και ένα θαυμάσιο σαλόνι μπροστά στο αναμμένο τζάκι. Οι μεγάλες γυάλινες επιφάνειες που περιβάλλουν την αίθουσα εξασφαλίζουν -όπως διαπιστώνουμε ήδη από το επόμενο πρωί- θέα μοναδική προς κάθε κατεύθυνση. Η βροχή, που ελάχιστες φορές έχει σταματήσει τις τελευταίες μέρες, ξαναρχίζει δυνατή. Είναι ωραία να την ακούμε ολόγυρά μας αυτή τη χειμωνιάτικη νύχτα στον "Ελαιώνα" των Ροβιών.

ΠΕΡΙΗΓΗΣΗ ΣΤΗΝ ΓΥΡΩ ΠΕΡΙΟΧΗ ΟΙ ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΕΣ ΤΗΣ ΔΡΥΜΩΝΑΣ

Η μέρα ξημερώνει σκοτεινή. Παρά τον δυνατό αέρα και την ακατάπαυστη βροχή η φύση έχει μια ιδιαίτερη γοητεία. Από το μπαλκόνι του δεύτερου ορόφου του θαυμάσιου διαμερίσματός μας, αγναντεύουμε μια χειμωνιάτικη εικόνα αυθεντική, που στα κοντινά της πλάνα

Ένα τμήμα της υπέροχης αίθουσας υποδοχής του " Εἰλαιώνα", με το καθιστικό δίπλα στο τζάκι.

Στα δωμάτια του " Εἰλαιώνα " εισχωρεί άπλητο φως. Η φύση έξω από το μπαλκόνι, δημιουργεί τις προϋποθέσεις για μια αξέχαστη εμπειρία διαμονής.

Λίγο αγνό τσίπουρο στα ποτηράκια και μερικά από τα φυσικά προϊόντα του κτήματος αποτελούν την καλύτερη εισαγωγή για τις γεύσεις της εθνητικής παραδοσιακής κουζίνας που προσφέρει ο Εθαιώνας στους επισκέπτες του.

κυριαρχείται από τον απέραντο ελαιώνα και τη θάλασσα, ενώ στον ΝΔ και ΒΔ ορίζοντα καταλήγει στα βουνά της Στερεάς, στη Χερσόνησο της Λιχιάδας και στο Τελέθριο όρος. Ψηλά στα βόρεια ορθώνονται οι κορυφές του Ξηρού και του Καβαλάρη, πασιπαιλισμένες μ' ένα ελαφρό χιόνι. Εκτός από το καλοκαίρι, ο τόπος αυτός είναι όμορφος κάθε εποχή του χρόνου και δεν είναι τυχαίο, που ακόμα και στην καρδιά του χειμώνα, αποτελεί, ιδιαίτερα για τους Αθηναίους και Στερεοελλαδίτες ταξιδιώτες, ένα ιδανικό καταφύγιο ηρεμίας και ξεκούρασης. Τη θέα του θανυμάσιου τοπίου εξακολουθούμε να την απολαμβάνουμε και από το τραπέζι μας, μπροστά στην τζαμαρία της κεντρικής

αίθουσας του Ελαιώνα. Το τζάκι είναι ήδη αναμμένο και το πρωινό μας έτοιμο. Όπως το προηγούμενο βράδυ έτσι και τώρα μας υποδέχεται μια υπέροχη διακριτική μουσική, που συμπληρώνει ιδανικά την ωραία ατμόσφαιρα του χώρου. Από την αίθουσα απουσιάζει η τηλεόραση, μια λεπτομέρεια, που από την πρώτη στιγμή μας εξέπληξε ευχάριστα.

-Είμαστε της άποψης, πως η παρουσία της τηλεόρασης θα αλλοίωνε την έννοια του ησυχαστηρίου και την δυνατότητα των επισκεπτών μας για μια ήρεμη κουβέντα, χαλάρωση ή διάβασμα, λέει η Μαρίνα. Αποφασίσαμε λοιπόν να την εξορίσουμε κάτω από την αίθουσα του πρωινού, στον μεγάλο χώρο του ισογείου, που είναι κατάλληλος και ειδικά

Στους φυσιολάτρες επισκέπτες του "Εθαιώνα" παρέχεται η δυνατότητα εκδρομών στη γύρω φύση με όλα τα απαραίτητα εφόδια και εδέσματα από προϊόντα του κτήματος, που με μεράκι ετοιμάζει η Μαρίνα Βαλλή.

Το μεγαλόπρεπο κτιριακό συγκρότημα της Μονής του Οσίου Δαυίδ, πριν από τη Δρυμώνα. Χτισμένη σ' ένα θαυμάσιο πευκόφυτο περιβάλλον η Μονή είναι πόθος έξιξης και προσκυνήματος για χιλιάδες επισκέπτες.

διαμορφωμένος για διάφορα παιχνίδια είτε από τους μικρούς είτε από τους μεγάλους.

Ήδη όμως αγνίζει ο πρωινός καφές. Το φρέσκο ζυμωτό ψωμί ολικής αλέσεως, το ελιόψωμο και η τυρόπιτα της Μαρίνας μοσχολάνε. Το πρωινό συμπληρώνεται με φυσικό χυμό διάφορων φρούτων, μέλι και σπιτικές μαρμελάδες και φυσικά με τις πολύ νόστιμες ελιές και τα ολόφρεσκα αυγά από το κοτέτσι του κτήματος. Είναι μια αφθονία υπέροχων γεύσεων και επιπλέον υγιεινών στον μέγιστο βαθμό, αφού ένα μεγάλο τμήμα του κτήματος έχει ήδη ενταχθεί σε βιολογική καλλιέργεια, με προοπτική πολύ σύντομα να επεκταθεί σ' όλη την τεράστια έκταση των 300 στρεμμάτων. Χωρίς καθυστέρηση ξεκινάμε να γνωρίσουμε την ευρύτερη περιοχή. Οι επόμενες τέσσερις μέρες μας βρίσκουν να περιπλανιόμαστε από νωρίς το πρωί ως το τελευταίο φως της μέρας, σε όλες τις ορεινές δασωμένες διαδρομές

πάνω από τις Ροβιές, καθώς και στην εκτεταμένη παράλια ζώνη ως τη Λίμνη και πιο πέρα ακόμη ως τη μονή Γαλατάκη και την εκπληκτική ακτογραμμή κάτω από τον αυστηρό όγκο του όρους Κανδήλι. Δυστυχώς ο καιρός εξακολουθεί να είναι απίστευτα βροχερός. Έστω και μέσα από το αυτοκίνητο όμως ξεδιπλώνονται στα μάτια μας τοπία μαγευτικά, με απέραντα πευκοδάση, γραφικούς ορεινούς οικισμούς, άγριες ρεματιές και χαράδρες με ορμητικούς χειμάρρους αλλά και γαλήνια οροπέδια με πανέμορφα λιβαδοτόπια. Είν' ένα φυσικό περιβάλλον με εξαιρετική ποικιλομορφία τοπίου, που είναι αδύνατον να κουράσει τον επισκέπτη.

Ένα πρωί ξεκινάμε να γνωρίσουμε τους ονομαστούς, **Καταρράκτες της Δρυμώνας**. Ο οικισμός απέχει 14 περίπου χιλιόμετρα ΒΑ των Ροβιών και είναι χτισμένος σε υψόμετρο 600 σχεδόν μέτρων, μόλις 2 χλμ. μετά την

πασίγνωστη μονή του Οσίου Δαυίδ. Δημιουργήθηκε από τους καλλιεργητές των κτημάτων της Μονής στα μέσα του 16ου αιώνα, μετά την ίδρυση της μονής από τον **Όσιο Δαυίδ τον Γέροντα**. Όλη η έκταση γύρω από το χωριό ήταν μοναστηριακή περιουσία, που απαλλοτριώθηκε όμως το 1936.

Πριν από τη Δρυμόνα επισκεπτόμαστε για λίγο τη **Μονή του Οσίου Δαυίδ**. Είναι ένα μεγαλόπρεπο συγκρότημα, χτισμένο σε περσιόπη θέση, ανάμεσα σε πυκνό πευκόδασος, στις χαμηλές πλαγιές των βουνών "Καβαλάρης" και "Ξηρός".

Η ακριβής χρονολογία της πρώτης οικοδόμησης της μονής δεν είναι γνωστή. Το βέβαιο είναι, ότι προϋπήρχε του 1500 αφού ο Όσιος Δαυίδ, που εξήσε γύρω στα 1550, δημιούργησε τη μονή πάνω στα ερείπια προϋπάρχοντος ναού. Το 1823 οι τούρκοι πυρπολούν και πάλι τον ναό, για να εκδικηθούν τη συμμετοχή των μοναχών στον ξεσηκωμό του 1821. Η νέα ανοικοδόμηση έγινε το 1877. Στον ναό φυλάσσονται πολλά κειμήλια με σημαντικότερα τα θαυματουργά οστά του οσίου Δαυίδ του Γέροντα, του οποίου το ασκηταριό βρίσκεται σε σπηλιά όχι μακριά από το χώρο της μονής. Σημαντικό είναι και το εκκλησίδιο των Αγίων Αναργύρων στην Ν.Α. πτέρυγα των κελιών, ζωγραφισμένο ολόκληρο με θαυμάσιες τοιχογραφίες του 17ου αιώνα, που χρησιμοποιήθηκε στη διάρκεια της τουρκοκρατίας ως κρυφό σχολείο. Σώζεται επίσης ένα χειρόγραφο δανειστήριο του καπετάν Αγγελή Γωβιού, που δανείσθηκε 1000 γρόσια από τη μονή για τις ανάγκες του αγώνα.

Τις τελευταίες δεκαετίες η μονή απέκτησε πανελλήνια φήμη με χιλιάδες προσκυνητές από όλη την Ελλάδα.

Στη διαδρομή μας προς τους καταρράκτες, ελάχιστα μόλις χιλιόμετρα πάνω από τη Δρυμόνα, βρισκόμαστε ξαφνικά μπροστά σε αδιέξοδο. Η ταυμεντένια κοίτη του χειμάρρου **Σηπιάς**, που διασχίζει τον ασφαλτοστρωμένο δρόμο, έχει κυριολεκτικά εξαφανισθεί κάτω από τεράστιες ποσότητες νερού. Είναι τόσο μεγάλη η ορμή του ποταμού, που ούτε καν περνάει από το μυαλό μας η σκέψη να επιχειρήσουμε τη διάσχισή του. Είμαστε όμως αποφασισμένοι να επισκεφθούμε οπωσδήποτε τους καταρράκτες της Δρυμόνας. Επιστρέφουμε και πραγματοποιούμε μια κυκλική

διαδρομή πολλών χιλιομέτρων μέσω της **Κοκκινομηλιάς**. Είναι ένας γραφικός ορεινός οικισμός σε υψόμετρο 550-600 μέτρων, με αρκετά παραδοσιακά χαρακτηριστικά.

-Δεν πεταγόμαστε για μια μικρή στάση στο ταβερνάκι του φίλου μου του Γιάννη; προτείνει ο Στέφανος.

Κανένας μας δεν έχει αντίρρηση. Το ταβερνάκι του Γιάννη και της Κικής είναι σκαρφαλωμένο στις ανηφοριές των τελευταίων σπιτιών της Κοκκινομηλιάς, ένα μικρό και ξεστό περιβάλλον με πολύ όμορφη διακόσμηση, που θερμαίνεται ταυτόχρονα από μια μεγάλη ξυλόσομπα και ένα ωραίο τζάκι. Την κρύα αυτή προμεσημβρινή ώρα το ταβερνάκι είναι σχεδόν γεμάτο κόσμο, που πίνουν ντόπιο κρασί και τσίπουρο. Για λίγη ώρα τους μιμούμαστε και εμείς, με τα πολύ ωραία μεζεδάκια που μας ετοιμάζουν οι φίλοι του Στέφανου.

Βγαίνοντας από την Κοκκινομηλιά, η βροχή και η ομίχλη συνεχίζουν να μας συντροφεύουν, από παντού κυλούν ρέματα και ρυάκια. Πριν από την **Κερασιά** περνάμε από εκτεταμένες επίπεδες εκτάσεις, όπου στο παρελθόν έχουν βρεθεί άφθονοι απολιθωμένοι κορμοί δέντρων και έτσι η τοποθεσία είναι γνωστή ως **"Απολιθωμένο Δάσος"**.

Καθώς πλησιάζουμε προς την περιοχή των καταρράκτων, βρισκόμαστε και πάλι μπροστά σ' ένα φαινόμενο, που έχουμε ήδη παρατηρήσει νωρίτερα στην περιοχή της Δρυμόνας και μπορεί να θεωρηθεί σπανιότατο - αν όχι μοναδικό - σ' όλη την Ελληνική επικράτεια. Είναι η παρουσία **ελάτων** στις υπώρειες του Ξηρού όρους από **υψόμετρο μόλις 400-450 μέτρων (!)** και μάλιστα σε τόσο μεγάλες συγκεντρώσεις, ώστε να σχηματίζουν μεικτό δάσος με τα πεύκα. Ουδέποτε ως τώρα και σε κανένα άλλο σημείο της Ελλάδας δεν έχει τύχει να συναντήσουμε ελάτα σε τόσο χαμηλά υψόμετρα. Όλα είναι δέντρα εκπληκτικά, πανύψηλα και υγιέστατα. Τα συναντάμε σε κάθε μας βήμα, καθώς παίρνουμε το σηματοδοτημένο μονοπάτι έξω από το δρόμο, που θα μας οδηγήσει στους καταρράκτες.

Στο μεταξύ εξακολουθεί να βρέχει ανελέητα, είναι όμως πια πολύ αργά για να υπαναχωρήσουμε. Τυλιγόμαστε με μπουφάν και αδιάβροχα, προσπαθώντας να προστατεύσουμε όσο καλύτερα μπορούμε τις φωτογραφικές

μας μηχανές, Σε πολλά σημεία το μονοπάτι είναι λασπωμένο και ολισθηρό, είμαστε συνεχώς υποχρεωμένοι να επιλέγουμε με προσοχή τα βήματά μας. Μετά από τρία λεπτά, στον ήχο της βροχής προστίθεται ένας ακόμη ήχος, πολύ πιο δυνατός και υπόκωφος.

- *Οι καταρράκτες είναι κοντά μας, λέει ο Στέφανος.*

Δεν έχει άδικο. Η μόνη διαφορά είναι, ότι το θέαμα που αντικρίζουνε τα μάτια μας, ελάχιστα θυμίζει καταρράκτες. Είναι στην πραγματικότητα ένα συμπαγές υδάτινος όγκος, θολός και καφεκίτρινος, που ξεχύνεται

όμως είναι εξαιρετικά επικίνδυνες και δύσκολες, τόσο εξαιτίας του ανώμαλου και ολισθηρού εδάφους, όσο και από την ασταμάτητη βροχή και τα αναρίθμητα σταγονίδια που εκτοξεύουν οι καταρράκτες.

Ο Στέφανος στο μεταξύ έχει απομείνει σ' ένα σημείο ακίνητος και τους παρακολουθεί με δέος.

-*Τόσα χρόνια που έρχομαι στην περιοχή, πρώτη φορά τα μάτια μου αντικρίζουν ένα τέτοιο θέαμα. Να φανταστείτε ότι το καλοκαίρι, όλο αυτό που βλέπετε είναι μια γαλίνια ροή νερού, που από κάτω σχηματίζει μια διαυ-*

Ο καμηλότερος από τους δύο καταρράκτες της Δρυμώνας τον χειμώνα δεν διαφέρει από ορμητικό ποτάμι.

Τη θερινή περίοδο οι καταρράκτες της Δρυμώνας είναι τόπος ειδικός, με πεντακάθαρα νερά, κατάλληλα και για κοθύμπι.

με απίστευτη μανία και ορμή. Η ποσότητα του νερού είναι τόσο μεγάλη, που έχει κατακλύσει κάθε διαθέσιμο σημείο στη χοάνη της χαράδρας. Ο πρώτος καταρράκτης φτάνει σε ύψος τα 12 μέτρα, ενώ λίγο πιο κάτω ο δεύτερος δεν πρέπει να ξεπερνάει τα 8. Προσπαθούμε να εντοπίσουμε τα καταλληλότερα σημεία για φωτογράφιση, οι συνθήκες

γέστατη λιμνούλα. Το νερό της είναι τόσο ελκυστικό, που δύσκολα μπορεί να αντισταθεί κανείς και να μην βουτήξει.

-*Να είσαι βέβαιος Στέφανε, πως την άλλη φορά που θαρθούμε θα είναι καλοκαίρι.*

Όλες οι επόμενες μέρες εξακολουθούν να είναι βροχερές, με ελάχιστα διαστήματα ανάπαυλας. Τα βράδια, μετά τις ολόήμερες

περιηγήσεις, επιστρέφουμε στο ζεστό μας καταφύγιο στον θαυμάσιο χώρο του Ελαιώνα με το τζάκι. Είναι ώρες χαλάρωσης και ωραίων συζητήσεων με τη Μαρίνα και τον Στέφανο. Καταλήγουν συνήθως με τις εξαιρετικές γεύσεις της Μαρίνας, που συνοδεύονται από ένα εξαιρετικό ντόπιο κόκκινο εμφιαλωμένο κρασί, που ανελλιπώς ανοίγει ο Στέφανος.

Ένα πρωί, που οι καιρικές συνθήκες είναι ιδιαίτερα αντίξοες, πραγματοποιούμε μια πολύωρη επίσκεψη στις εκπληκτικές εγκαταστάσεις του **Αγροτικού Συνεταιρισμού Ροβιών**. Ο Συνεταιρισμός είναι ένα πραγματικό μοντέλο υψηλών προδιαγραφών κάθετης διαδικασίας παραγωγής και τυποποίησης ελιάς. Ιδρύθηκε το 1978 και ασχολείται με την τυποποίηση ελιάς από το 1982. Στη δύναμή του περιλαμβάνει 170 περίπου συνεταιίρους - ελαιοπαραγωγούς, που καλλιεργούν στην περιοχή των Ροβιών τον μεγάλο ελαιώνα των 2500 στρεμμάτων.

Το μάζεμα της ελιάς ξεκινάει στις αρχές Σεπτεμβρίου, παρά πολύ νωρίς σε σχέση με άλλες ελαιοπαραγωγικές περιοχές της χώρας.

Αμέσως μετά αρχίζει στις εγκαταστάσεις του Συνεταιρισμού η σύνθετη και εξειδικευμένη διαδικασία της τυποποίησης, με ζύμωση των ελιών σε παραδοσιακές δεξαμενές με ξύλινα καπάκια, ταξινόμησή τους κατά μέγεθος, συντήρηση για κάποιο χρονικό διάστημα και κατόπιν προαιρετική εκπυρήνωση ανάλογα με τον σκοπό χρήση της ελιάς, αν δηλαδή οι ελιές θα διατεθούν αυτούσιες ή γεμιστές με διάφορα υλικά. Τα υλικά αυτά είναι συνήθως αμύγδαλο, κόκκινη πιπεριά Φλωρίνης, λεμόνι ή σκόρδο, που συνοδεύονται με διάφορα αρωματικά χόρτα ή μπαχαρικά όπως, ρίγανη, θυμάρι, κύμινο, μπούκοβο, δεντρολίβανο, δάφνη, μαντζουράνα ή κόλιανδρο. Όλες αυτές οι πρόσθετες φυσικές ύλες έχουν ως αποτέλεσμα αφενός την πολύ ωραία εμφάνιση και αφετέρου μια μεγάλη ποικιλία από συνδυασμούς εξαιρετικών γεύσεων. Όλα τα στάδια της διαδικασίας τυποποίησης γίνονται με τα χέρια από απόλυτα εξειδικευμένες γυναίκες της περιοχής. Όλη η ετήσια παραγωγή εξάγεται συσκευασμένη στο εξωτερικό κυρίως στην Αγγλία και δευτερευόντως στην Ολλανδία ή Ελβετία. Δυστυχώς στην Ελλάδα

Αγροτικός Συνεταιρισμός Ροβιών. Οι περίφημες ειλιές από τον απέραντο ελαιώνα της περιοχής γεμίζονται από τις εξειδικευμένες γυναίκες με διάφορα υλικά καθώς και αρωματικά χόρτα, που τους προσδίδουν γεύσεις με πολλές ιδιαιτερότητες.

Η χαρτοποιία των Ροβιών που ιδρύθηκε το 1910 και εξακολουθεί να λειτουργεί, είναι ένας χώρος ιστορικός με παλιά αυθεντικά μηχανήματα, που αξίζει μια σύντομη επίσκεψη.

είναι σπάνιο - αν όχι απίθανο - να συναντήσει κανείς αυτές τις ιδιαίτερες ελιές. Το πιθανότερο είναι να βρεθούν μικρές ποσότητες χύμα. Ακόμα κι αυτές όμως είναι κορυφαίας ποιότητας και γεύσης.

Ευχαριστούμε την Πηνελόπη και τον Γιάννη, τους επιστημονικούς συνεργάτες του Συνεταιρισμού που ασχολήθηκαν με την φιλοξενία μας, και αφαιρούμε τις στολές μιας χρήσης, που μας κάλυψαν κυριολεκτικά από την κορυφή ως τα νύχια, σ' όλη τη διάρκεια της ξενάγησής μας. Αποχωρούμε με την αίσθηση, ότι σπάνια έχουμε συναντήσει στην Ελλάδα παρόμοιες συνθήκες καθαριότητας, ποιότητας και τάξης.

**ΕΝΑΜΙΣΗ ΜΗΝΑ ΜΕΤΑ,
ΜΕΣΑ ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ**

Αφήνουμε τη Βόρεια Εύβοια, ενθουσιασμένοι με τους ανθρώπους και τον τόπο αλλά απογοητευμένοι από τις συνθήκες του καιρού.

Μάταια περιμένουμε τις επόμενες μέρες μια περίοδο βελτίωσης, που θα μας επιτρέψει να ολοκληρώσουμε την εικόνα μας για την ευρύτερη περιοχή της Λίμνης. Αντίθετα ο καιρός επιδεινώνεται, ξεσπούν σ' όλη τη χώρα καιρικά φαινόμενα πρωτόγνωρα, που προκαλούν βιβλικές καταστροφές σε οδικά δίκτυα, οικισμούς και καλλιεργήσιμες εκτάσεις. Η περιοχή του ενδιαφέροντός μας πλήττεται ιδιαίτερα. Όλος ο ευρύτερος χώρος της Βόρειας Εύβοιας δοκιμάζεται σκληρά από τρομερές κατολισθήσεις και μετατοπίσεις μεγάλων τμημάτων γης. Οι χιονοπτώσεις εξάλλου στην Κεντρική και Νότια Ελλάδα είναι απίστευτες. Σε μια ημερήσια εκδρομή μας στα Χάνια του Πηλίου βρισκόμαστε μπροστά σε συμπαγείς όγκους χιονιού, που έχουν εξαφανίσει από κάτω αυτοκίνητα, σπίτια και καταστήματα και το ύψος του ξεπερνάει τα 6 μέτρα !! Κάποτε, στα μέσα του Μάρτη, τα πάντα μοιάζουν να έχουν ηρεμήσει. Αποφασίζουμε λοιπόν να επιχειρήσουμε το δεύτερο ταξίδι μας στην Εύβοια.

Περνάμε αρχικά για λίγο από τον "Ελαιώνα", από τους καλούς μας φίλους, τη Μαρίνα και τον Στέφανο. Στο ανοιξιάτικο φως του δειλινού ο ελαιώνας εμφανίζεται με όψη ειδυλλιακή και με έδαφος λουλουδιασμένο με ανεμώνες. Είναι πια πολύ μακριά στη μνήμη μας η γκριζα και βροχερή χειμωνιάτικη εικόνα του. Αμέσως μετά τις Ροβιές ξεκινάμε για τον καινούργιο μας προορισμό, τον αγροτουριστικό

καθιστικό και μπαρ. Στο κέντρο της δεσπόζει ένα τεράστιο τζάκι, χτισμένο με συμπαγή κοκκινωπά τούβλα. Παρόμοια τούβλα έχουν χρησιμοποιηθεί, ως δομικό αλλά και διακοσμητικό στοιχείο, σε διάφορα άλλα σημεία της αίθουσας, δημιουργώντας ένα σύνολο ζεστό και καλαισθητό, που συνδυάζεται αρμονικά με τα γήινα χρώματα του δαπέδου. Ένας μεγάλος χώρος δίπλα στη ρεσεψιόν καταλαμβάνεται από αναρίθμητα βιβλία και περιοδικά, που αναφέρονται τόσο στην Εύβοια, όσο και σε ποικίλους ταξιδιωτικούς

Η θέα από την " Βατερή" είναι υπέροχη προς τον Βόρειο Ευβοϊκό και τις ακτές της Στερεάς.

ξενώνα "Βατερή". Στη διασταύρωση του δρόμου πριν από τη Λίμνη, ανηφορίζουμε αριστερά με κατεύθυνση προς Χαλκίδα. Ενάμιση ακριβώς χιλιόμετρο μετά σταματάμε μπροστά στη Βατερή, που πήρε την ονομασία της από τους βάτους της περιοχής.

Μας υποδέχεται ο **Γιάννης Μπλουκίδης** και η γυναίκα του **Κατερίνα**. Νέος χώρος στη Βατερή, νέοι άνθρωποι, η αίσθηση όμως, όπως και στον Ελαιώνα, είναι η ίδια : εγκάρδιότητα, πλατύ χαμόγελο, φιλόξενη διάθεση και εξυπηρετικότητα στον ύψιστο βαθμό. Ο Γιάννης και η Κατερίνα είναι οικοδεσπότες με όλη τη σημασία της λέξης.

Τις πρώτες εντυπώσεις κερδίζει η μεγάλη αίθουσα που χρησιμεύει ως χώρος υποδοχής,

προορισμούς. Η αίθουσα περιβάλλεται από παντού με τζαμαρία, που εξασφαλίζει θέα απρόσκοπτη προς κάθε κατεύθυνση.

Άλλωστε η μονάδα είναι χτισμένη σε περίοπτη θέση, σε αρκετό ύψος από τη θάλασσα, με ευρύτατο ορίζοντα, τόσο προς την ενδοχώρα, τους ορεινούς όγκους του Ήρους και του Καβαλάρη, όσο και προς τον Βόρειο Ευβοϊκό και τις ακτές της Στερεάς. Ακόμη επιβλητικότερη είναι η θέα από το εκπληκτικό μπαλκόνι του δευτέρου ορόφου του δωματίου μας, που δεν διαφέρει από ένα πραγματικό παρατηρητήριο. Όλα τα δωμάτια διαθέτουν τζάκι, ψυγείο, τηλεόραση, τηλέφωνο, κεντρική θέρμανση και κλιματισμό. Τα πάντα είναι λειτουργικά, ποιοτικά και μελετημένα, είναι

πολύ δύσκολο να διατυπωθούν οποιεσδήποτε ενστάσεις.

Η Βατερή λειτούργησε για πρώτη φορά τον Ιανουάριο του 1998 και διαθέτει συνολικά 10 δωμάτια, από τα οποία προς το παρόν λειτουργούν τα 6, με προοπτική σύντομα να λειτουργήσουν και τα υπόλοιπα, οπότε η συνολική δυναμικότητα θα υπερβαίνει τα 30 άτομα.

Η μονάδα περιβάλλεται από ελαιώνα 20 στρεμμάτων, που περιλαμβάνει κι ένα μικρό αμπελάκι. Γύρω από τις κτιριακές εγκαταστάσεις υπάρχουν πέργκολες και υπαίθρια καθι-

σόγεια αίθουσα πρωινού. Είναι ένας θαυμάσιος χώρος, στο ίδιο επίπεδο με το έδαφος και η τεράστια τζαμαρία που τον περιβάλλει, εξασφαλίζει μια εκπληκτική αμεσότητα στη φύση. Το πρωινό στη Βατερή είναι πληρέστατο και κορυφαίο από κάθε άποψη. Περιλαμβάνει ποικιλία αλλαντικών, έξοχη γραβιέρα και φέτα Αγρινίου, γιαούρτι και δημητριακά, χυμό από τις πορτοκαλιές του κτήματος, νοστιμότατες ελιές οικολογικής καλλιέργειας από τον ελαιώνα της μονάδας, μέλι και σπιτικές μαρμελάδες, σταρένιο ψωμί

Προς τα βόρεια και δυτικά εκτείνονται όμορφες πλάγιες, με πεύκα, ελαιώνες και αμπελάκια.

στικά για χαλάρωση και απόλαυση της θέας και της φύσης. Οι χώροι αυτοί είναι ιδανικοί για καλοκαιρινό μπουφέ, διάφορες εκδηλώσεις και βέβαια ψήσιμο παραδοσιακού αρνιού το Πάσχα. Υπάρχουν επίσης εγκαταστάσεις παιδικής χαράς, γήπεδα τένις και μπάσκετ, καθώς και ποδήλατα ορεινών διαδρομών, στους δασικούς δρόμους και τα μονοπάτια της ευρύτερης περιοχής. Με τις οδηγίες του Γιάννη οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να ασχοληθούν με τη συλλογή διαφόρων βοτάνων στο βουνό, όπως ρίγανη, φασκόμηλο και θρούμπι ή να συμμετάσχουν στον τρύγο και στο μάζεμα της ελιάς.

Μια εσωτερική σκάλα κατηφορίζει από την αίθουσα της υποδοχής και καταλήγει στην

**Ο χώρος καθιστικού μπροστά στο τζάκι στην κεντρική αίθουσα της " Βατερής",
υπόσχεται στιγμές χαλάρωσης όλες τις εποχές του έτους.
Η παρουσία του τζακιού προσδίδει μια ιδιαίτερη γραφικότητα στον ήδη υπέροχο χώρο
των δωματίων της Βατερής.**

και ροφήματα με αρωματικά βότανα της περιοχής. Επιπλέον η αίθουσα διαθέτει πλήρη εξοπλισμό για φιλοξενία συνεδρίων ή εκδηλώσεις μέχρι 50 ατόμων. Σ' ένα σημείο λειτουργεί εκθετήριο με δυνατότητα προμήθειας των κορυφαίων προϊόντων του κτήματος (ελιές, λάδι, μαρμελάδες, τσίπουρο αγνό από σταφύλι και τσίπουρο κόκκινο στο οποίο έχουν προστεθεί βατόμουρα και μύρτα). Όπως πριν λίγο καιρό στον Ελαιώνα, έτσι και τώρα στη Βατερή, οι εμπειρίες μας είναι συναρπαστικές από κάθε άποψη, αισθανόμαστε να λειτουργούμε σε φυσικό περιβάλλον και ν' απολαμβάνουμε μια μεγάλη ποικιλία αγνών και φρέσκων προϊόντων.

ιδιαίτερα ευχάριστη, είτε στη μεγάλη αίθουσα είτε στο δωμάτιο. Εξ' άλλου παρά την ηλιοφάνεια τόσων ημερών, τα χιόνια εξακολουθούν να απριζούν στις κορυφές του Ξηρού όρους και του Καβαλάρη. Έτσι όπως τις αντικρίζουμε από μακρυνά χιονόλευκες μας γεννιέται η επιθυμία για μια δεύτερη επίσκεψη κοντά τους. Ξαναπαίρνουμε λοιπόν τον δρόμο για μια μεγάλη περιοδεία στα ορεινά, ξεκινώντας τη φορά αυτή από τη Βατερή και ακολουθώντας την κατεύθυνση προς τη Χαλκίδα. Μετά από λίγη ώρα είναι αδύνατον να πιστέψουμε στα μάτια μας. Όλη η ορεινή ζώνη, από υψόμετρο 400 μέτρων και πάνω, είναι ολοκληρωτικά καλυμμένη με παχύ στρώμα χιονιού,

Πρωινό στη Βατερή, μέσα στο εξάισιο φυσικό περιβάλλον του ελαιώνα.

ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΜΑΣ ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ. Η ΕΚΠΛΗΚΤΙΚΗ ΜΟΝΗ ΓΑΛΤΑΚΗ

Σε σχέση βέβαια με την προηγούμενη επίσκεψη, ο μέσος όρος της θερμοκρασίας έχει κερδίσει αρκετές μονάδες. Οι νύχτες όμως εξακολουθούν να είναι ψυχρές και η εικόνα του αναμμένου τζακιού είναι

που σε πολλά σημεία πλησιάζει το ένα μέτρο. Ο δρόμος βέβαια είναι παντού αποχιονισμένος, η αίσθηση όμως να συναντάμε τόσο πολύ χιόνι, μέσα Μάρτη, σε τόσο χαμηλό υψόμετρο, είναι για μας εμπειρία ανεπανάληπτη. Ο δρόμος μας φέρνει δίπλα στο μονοπάτι που ξεκινάει για τους καταρράκτες της Δρυμόνας. Μετά βίας διακρίνουμε την πινακίδα. Το

Στις υπώρειες του Ξηρού όρους το χιόνι εξακολουθεί να είναι άφθονο, ακόμη και στο Β΄δεκαπενθήμερο του Μάρτη.

Η ΝΑ ακτογραμμή της Λίμνης, κάτω από τη μονή Γαλατάκη, χαρακτηρίζεται από θαυμάσιες ερημικές παραλίες και καταπληκτικά πευκοδάση, που καταλήγουν δίπλα στο κύμα. Σ΄ όλη τη χειμερινή περίοδο εκβάλλουν στη θάλασσα ρέματα και ρυάκια με πεντακάθαρα νερά.

μονοπάτι φυσικά είναι απροσπέλαστο, η επιφάνεια του χιονιού είναι απάτητη και ανέγγιχτη.

Ως το τελευταίο φως της μέρας περιπλανιόμαστε ασταμάτητα σ΄ όλον τον ευρύτερο χώρο της Βόρειας Εύβοιας. Πού και πού - και ιδιαίτερα στην περιοχή της Αγίας Άννας - βρισκόμαστε μπροστά σε γιγαντιαίες κατολισθήσεις και καθιζήσεις εδάφους, ενώ σε κάποια άλλα σημεία το ασφάλτινο οδόστρωμα έχει ανασηκωθεί σχεδόν μισό μέτρο, σαν σπρωγμένο από κάποια γιγαντιαία υποχθόνια δύναμη. Κάποια στιγμή ο ουρανός μαυρίζει, ξεσπάει εντελώς αιφνιδιαστικά χαλάζι και, μετά από λίγο, χιόνι. Στα ΒΑ παράλια όμως οι συνθήκες είναι πολύ διαφορετικές. Ο καιρός είναι στεγνός αλλά φυσάει ένας δυνατός γραίγος, που γεμίζει με πλατιά αφρισμένα κύματα τις αχανείς παραλίες του Αχλαδιού

και της Αγίας Άννας. Όταν το βράδυ επιστρέφουμε στη Βατερή, η μνήμη μας είναι γεμάτη από τις πιο συναρπαστικές και ετερόκλητες εικόνες, βροχή, χαλάζι, χιόνι, ήλιο, συννεφιά, εξωτικές παραλίες, ελαιώνες, πευκοδάση και ελατοδάση, καταστροφές, χειμάρρους και αναρίθμητους οικισμούς. Είναι απίστευτο πόσες διαφορετικές οπτικές εμπειρίες μπορεί να αποκομίσει κανείς, μετά από μια ημερήσια περιήγηση στη Βόρεια Εύβοια.

Έρχεται όμως η στιγμή να επιχειρήσουμε και πάλι μια επίσκεψη στη **Μονή του Αγίου Νικολάου Γαλατάκη**. Η πρώτη φορά, με την συμμετοχή του **Γιάννη Φαφούτη** και του γιού του **Βαγγέλη**, συνοδευόταν από ασταμάτητη βροχή. Παρά τον άσχημο καιρό, η ευγενική ηγουμένη **Φεβρωνία Κόλια** -που εγκαταβιώνει στη μονή από το 1946!- μας είχε υποδεχθεί πολύ φιλόξενα σ΄ ένα μικρό δωμάτιο, που το

Η περιοχή της Λίμνης φημίζεται για τις υπέροχες παραλίες της, με το λεπτό βότσαλο και τα πεντακάθαρα νερά.

ξέστανε μια τεράστια παμπάλαια ξυλόσομπα. Σ' εκείνη τη θεοσκότεινη μέρα, είχαμε ζήσει για λίγη ώρα σ' ένα περιβάλλον μυστικιστικό, χωρίς την παραμικρή τεχνητή πηγή φωτός, αφού ως γνωστόν η μονή Γαλατάκη αρνείται ως σήμερα την πολυτέλεια του ηλεκτρισμού. Ξεκινάμε λοιπόν και πάλι από το νοτιοανατολικότερο άκρο της προκυμαίας της Λίμνης για τη μονή Γαλατάκη. Συνεχίζουμε το στενό ασφαλτοστρωμένο δρόμο που είναι χαραγμένος πλάι στην ακτογραμμή στα ριζά ενός κατακόρυφου γκρεμού. Μετά από 4 χλμ ακριβώς η ασφαλτος δίνει τη θέση της σε βατό χωματόδρομο, που περνάει ανάμεσα από πυκνό δάσος πεύκων, πουρναραίων και κουμαριάς. Στα 5.5 χλμ. περίπου ο δρόμος χαμηλώνει ως την υπέροχη βοτσαλωτή ακτή, με τους τεράστιους ευκάλυπτους, τους ελαιώνες και τα πεύκα και απέναντι ακριβώς τον επιβλητικό όγκο του Καντηλιού με την χιονισμένη κορυφή του. Στη διαδρομή αφθονούν τα σκίνα και μικροί χείμαρροι με πλούσια νερά που καταλήγουν στη θάλασσα. Προβάλλει μια αγροτική κατοικία με στάνη και άφθονα κατσίκια, που βόσκουν δίπλα στο νερό. Στα

7.3χλμ. εγκαταλείπουμε τον παραθαλάσσιο δρόμο και ανηφορίζουμε στο εσωτερικό. Μετά από ενάμιση χιλιόμετρο φτάνουμε μπροστά στον ωραίο χώρο της Μονής. Ας θυμηθούμε για λίγο την λόγια περιγραφή του Νικόλαου Μπελλάρα :

"Μετά λεμβοδρομίαν μιας και ημισείας ώρας ανά την πενυκόφυτον παραλίαν και μεσημβρινοανατολικώς του Ελυμνίου συναντώμεν την αμμώδη παραλίαν του Αγίου Γεωργίου, προς ανατολάς της οποίας δεσπόζει ο υψητηνής όγκος και οι απότομοι βράχοι του μακροδείρου και θνελλώδους όρους Κανδηλίου, όπερ το πάλαι εκκαλείτο Μάκιστος. Εις τας δυτικές κλιτύας του όρους τούτου κείται εύδαμιον κατάφυτον εκ πεύκης οροπέδιον, εν ω κείται η μονή Γαλατάκη, άνωθεν της ηχηέσης θαλάσσης του Ευβοϊκού κόλπου και κατέναντι της Βοιωτικής Λαρυμνης και της αριστερώτερον Ανθηδόνας, δεξιώτερον δε και απώτερον έχουσα την άποψιν των χιονοσκεπών κορυφών του υψηκαρήνου ιεροπρεπούς γηραιού Παρνασσού". Ο χρόνος της πρώτης κτίσης της μονής τοποθετείται από την ισχυρή παράδοση -που αποτελεί κανόνα στην ιστορία της μονής-

μεταξύ του 7ου και 8ου αιώνα, άποψη που υποστηρίζουν οι Δ. Αλβανάκης, Ε Ρούσσος, Χ.Γ. Πατρινέλης και Αρχιμανδρίτης Ιερώνυμος Λιάπης. Άλλοι, όπως ο Ν. Μπελλάρας και ο Γ. Αναστασόπουλος, μεταθέτουν τον χρόνο ιδρύσεώς της στον 6ο μ.Χ. αιώνα. Επιπλέον το σύνολο των ερευνητών υποστηρίζει, ότι η μονή κτίστηκε στη θέση του ναού του Αιγαίου Ποσειδώνα. Κατά τον Β.Ν.Δούκαρη, *“από έμμεσες αρχαικές μαρτυρίες συμπεραίνεται, ότι η μονή υπήρχε τουλάχιστον στην υστεροβυζαντινή περίοδο, ενώ η δράση της πιστοποιείται με εξαίρεση μικρών διαλειμμάτων, σε ολόκληρη την περίοδο της τουρκοκρατίας”*.

Ο 16ος αιώνας θεωρείται ως αιώνας ακμής για τη μονή αφού ανακαινίζεται πλήρως το ναϊκό και κτιριακό συγκρότημα και αγιογραφείται το καθολικό από το περίφημο αγιογραφικό εργαστήριο των Θηβαίων αδελφών Γεωργίου και Φράγκου Κονταρή. Ακολουθεί μια πολυτάραχη ιστορική πορεία της μονής, με λεηλασίες από Τούρκους και πειρατές, σεισμούς, πυρκαγιές και άλλες καταστροφές,

που όλες όμως αντιμετωπίζονται από την μεθοδικότητα και αφοσίωση των μοναχών. Από το 1832 ως το 1946 διαρκεί η δεύτερη περίοδος ακμής της μονής κατά τη διάρκεια της οποίας αναδεικνύονται μεγάλες πνευματικές μορφές με κορυφαίους τους Χρύσανθο Προβατά και Αθηναγόρα Καββαδά.

Με Β.Δ. στις 15.11.1946 η μονή μετατρέπεται σε γυναικεία με επικεφαλής τη γερόντισσα Χριστονούμφη Λάμπρου. Σήμερα η μονή Γαλατάκη, με την καθοδήγηση της γερόντισσας Φεβρωνίας Κόλια - που εκλέχτηκε ηγουμένη στις 3.9.1985 - έχει ανακαινισθεί εκ βάθρων και παρουσιάζει την εικόνα ενός ιδεώδους κυττάρου ησυχαστικής ζωής. Κατά την περιγραφή του Βασίλη Ν. Δούκουρη, *“η είσοδος στον εσωτερικό περίβολο γίνεται από θολωτό διαβατικό, το οποίο εισάγει τον προσκυνητή ακριβώς απέναντι από το επιβλητικό σε όγκο Αθωνικού Τύπου καθολικό. Στα δεξιά της δυτικής πτέρυγας βρίσκεται το πρόσφατα ανακαινισμένο ηγουμενείο και στη νότια πτέρυγα το καμπαναριό, κτίσμα του 1897. Δί-*

Μονή Αγίου Νικολάου Γαλατάκη. Πιθανολογείται ότι οφείλει το όνομά της σε έναν πλοίαρχο Γαλατάκη από τον Γαλατά Κωνσταντινουπόλεως, που σώθηκε πριν από το 1470 από την τρικυμία χάρη στον Άγιο Νικόλαο. Στη συνέχεια ο ευσεβής πλοίαρχος συνέβαλε οικονομικά στην ανοικοδόμηση του τότε ναού του Αγ. Νικολάου.

Οι υπέροχες ερημικές παραλίες κάτω από τη μονή Γαλατάκη, με τα τεράστια πεύκα δίπλα στη θάλασσα.

πλα του υψώνεται αγέρωχος ο οχρωματικός πύργος της μονής που επισκευάστηκε το 1562 και επάνω του ακουμπά το κτίριο της σιταποθήκης. Την πέτρυγα συμπληρώνει το ελαιοτριβείο. Στην ανατολική ανακαινισμένη πέτρυγα βρίσκεται η τράπεζα των μοναχών, τα πλυντήρια και ο φούρνος. Η βόρεια πέτρυγα, με εμφανή τα σημάδια του χρόνου, είναι αποκλειστικά για τη χρήση των μοναχών. Εκεί βρίσκεται και το μοναδικό τριώροφο κτίσμα της, που φιλοξενεί κελιά. Στο σύνολό της η μονή Γαλατάκη διαθέτει 72 κελιά, από τα οποία 66 είναι σε λειτουργία, ενώ τα 6 του πύργου χρησιμοποιούνται σε έκτακτες περιπτώσεις φιλοξενίας προσκυνητών".

Την εικόνα του εσωτερικού συμπληρώνουν η θαυμάσια πλακόστρωτη αυλή, ο φυτικός διάκοσμος με τα περιποιημένα λουλούδια και τις λεμονιές, το τεράστιο κυπαρίσσι, η μαρμαρίνη βρύση με την αέναη ροή κρυστάλλινου νερού και το χαρακτηριστικό μπρούντζινο τάσι. Χαιρετάμε και πάλι την ευγενική γερóντισσα και εγκαταλείπουμε τη μονή Αγίου Νικολάου Γαλατάκη, λουσμένη στο υπέροχο φως του ήλιου.

Ξαναβρίσκουμε τον παραθαλάσσιο δρόμο και για 600 περίπου μέτρα κινούμαστε με το αυτοκίνητο. Το αφήνουμε δίπλα σε αιωνόβιες χαρουπιές και συνεχίζουμε με τα πόδια σ' ένα καλογραμμένο μονοπάτι μέσα στο πευκοδάσος και τα σκίνα. Πολύ γρήγορα βρισκόμαστε σε μια υπέροχη ακτή, με πανέμορφα κολπάκια. Για ένα τέταρτο περίπου συνεχίζουμε την ήσυχη πορεία μας πλάι στην εκτεταμένη βοτσαλωτή ακτή που μαζί με το πανταχού παρόν θαυμάσιο πευκοδάσος, πρέπει να είναι κατά την θερινή περίοδο ένας πραγματικός παραθεριστικός παράδεισος, στη σκιά του επιβλητικού όγκου του Κανδηλίου.

Προς το τέλος της περιήγησής μας συναντάμε τον **Δημήτρη**, έναν ερημίτη από την Λίμνη, που μετά από μια πολυτάραχη ζωή, έχει καταλήξει τα τελευταία πέντε χρόνια σ' αυτόν εδώ τον τόπο, σε ένα ξύλινο καλυβάκι. Μοναδικοί του σύντροφοι είναι μια σκυλίτσα, μια πάπια, μια κατσίκα, περισσότερα, κουνέλια και τα σύνεργα ψαρικής. Μας δηλώνει αυτάρκης, ήρεμος και ευτυχισμένος. Δεν έχουμε κανένα λόγο να το αμφισβητήσουμε.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ: Το ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ ευχαριστεί θερμά :

-Τον Δήμαρχο του Δήμου Ελυμνίων **ΑΝΕΣΤΗ ΨΑΡΡΟ** για την πολύπλευρη συμπαράστασή του.

-Τις αγροτουριστικές κατοικίες "**ΕΛΛΙΩΝΑΣ**" και προσωπικά τον **ΣΤΕΦΑΝΟ** και την **ΜΑΡΙΝΑ ΒΑΛΛΗ** για τη φιλοξενία τους.

-Τον αγροτουριστικό ξενώνα "**ΒΑΤΕΡΗ**" και προσωπικά τον **ΓΙΑΝΝΗ** και την **ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΠΛΟΥΚΙΔΗ** για τη φιλοξενία τους.

-Τον Φωτογράφο και Λαογράφο **ΓΙΑΝΝΗ ΦΑΦΟΥΤΗ** για την πρόθυμη παραχώρηση του φωτογραφικού του αρχείου και για τις σημαντικές πληροφορίες του.

-Τον Επιμελητή του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου Λίμνης και Ιστορικό Ερευνητή **ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ** για την πολύτιμη συμμετοχή του.

-Τον Θεολόγο-Ιστορικό και Διευθυντή του Γ.Α.Κ. - Τοπικό Αρχείο Λίμνης **ΒΑΣΙΛΗ Ν. ΔΟΥΚΟΥΡΗ** για τα πολύτιμα στοιχεία του.

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΛΗΣΗΣ (22270)

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

-ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ: 31215, 31603

-ΛΙΜΕΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΛΙΜΝΗΣ: 31496

-ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΤΜΗΜΑ: 31209, 32111

-ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΡΟΒΙΩΝ: 71111

-ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ

ΜΟΥΣΕΙΟ: 31335

-Γ.Α.Κ ΤΟΠΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΛΙΜΝΗΣ: 31124

ΔΙΑΜΟΝΗ

-ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ

"**ΕΛΛΙΩΝΑΣ**" Ροβιές: 71619, 6936/887902

-ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΞΕΝΩΝΑΣ

"**ΒΑΤΕΡΗ**" Λίμνη: 32493, 32494

Εκτός από τα δύο ανωτέρω υπάρχουν και τα εξής αγροτουριστικά καταλύματα :

"**ΓΙΑΝΝΗΣ**": 71553 Ροβιές

"**ΝΑΠΟΛΕΩΝ**": 71148-9 Ροβιές

"**ΛΙΓΟΤΤΑ**": 92412, 92075 Κεχροίς.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ

"ΛΙΜΝΗ": 31316, Λίμνη

"ΠΛΑΖΑ": 31235, Λίμνη

"ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΑΔΗΣ": 71272, Ροβιές

Το τέλος της εκπληκτικής απέραντης παραλίας, πριν από τις απόκρημνες απολήξεις του όρους Κανδήλι.

Η πανέμορφη και εκτεταμένη παραλία του Αράκη, με το λεπτό βοτσαλάκι και τα διαυγέστατα νερά.

"ΖΑΓΚΑΣ": 71012, Ροβιές
 "ΚΑΤΕΡΙΝΑ": 71204, Ροβιές
 "ΡΟΒΙΕΣ": 71213, 71110, 71610
 "ΣΟΥΡΗ": 71480, 71108, 71233

Εκτός από τα ανωτέρω ξενοδοχεία και καταλύματα υπάρχουν και μερικές δεκάδες ενοικιαζόμενα διαμερίσματα, τόσο στη Λίμνη όσο και στις Ροβιές.

CAMPING:

ΔΗΜΟΤΙΚΟ CAMPING: 31215

ΡΟΒΙΕΣ: 71120

ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ:

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ-ΡΟΒΙΕΣ: 290 χλμ. (ΛΙΜΝΗ 300 χλμ.)

Διαδρομή: Θεσ/νίκη -Διασπαύρωση Εθνικής Οδού προς Γλύφα 245 χλμ. Εθνική Οδός-Γλύφα 15χλμ.

Πορθμείο Γλύφας - Αγιόκαμπος: 25'

Αγιοκαμπος - Ροβιές: 30 χλμ., Λίμνη: 40 χλμ.

ΑΘΗΝΑ-ΛΙΜΝΗ: 170 ΧΛΜ. (μέσω Χαλκίδας)

ΑΘΗΝΑ-ΡΟΒΙΕΣ: 180 ΧΛΜ. (μέσω Χαλκί-

δας ή μέσω πορθμείου Αρχίτσας και Αιδηψού).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Ν. Κ. Μπελλάρα, **"ΤΟ ΕΛΥΜΝΙΟΝ"**, Γ' έκδοση, εκδ. Ένωσης Λιμνίων Αθήνας, Αθήνα 2000

-Γ. Φαφούτη - Δ. Αποστόλου, **"ΛΙΜΝΗ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΑ"**, εκδ. Δήμου Ελυμνίων Εύβοιας, Λίμνη 1999

-Γ. Φαφούτη, **"ΛΑΪΚΕΣ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΕΣ ΤΗΣ ΕΥΒΟΙΑΣ"** εκδ. Τ.Ε.Δ.Κ. Νομού Ευβοίας, 1998

-Γ. Φαφούτη, **"ΟΙ ΜΑΡΜΑΡΙΝΟΙ ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ"**, εκδ. Κίνητρο, 2001

-Β. Ν. Δούκουρη, **"Ο ΕΝΟΡΙΑΚΟΣ ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ"**, εκδ Ενοριακού Ναού Λίμνης, Λίμνη 2003

-Β. Ν. Δούκουρη, **"ΣΥΝΤΟΜΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΓΑΛΑΤΑΚΗ"**, εκδ Ι. Μ. Γαλατάκη, Λίμνη 2001

-**"ΘΗΤΕΙΑ ΣΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΕΥΒΟΪΚΟ"**, εκδ του Δήμου Ελυμνίων.

N. Εύβοια

ΑΠΟΛΙΘΩΜΕΝΟ ΔΑΣΟΣ

ΚΑΝΔΗΛΙΑ